

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

86'ncı Birleşim
23 Nisan 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- ÖZEL GÜNDEM

A) 23 Nisan Görüşmeleri

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 106'ncı yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanmasıyla ilgili günün anlam ve öneminin belirtilmesi görüşmeleri

23 Nisan 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

-----0-----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 86'ncı Birleşimini açıyorum.

Şimdi hep beraber İstiklal Marşı'mızı okumak için sizleri ayağa davet ediyorum.

(İstiklal Marşı) (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Milletvekilleri, gündemimize göre, Genel Kurulun 7 Nisan 2026 tarihli 78'inci Birleşiminde alınan karar uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 106'ncı yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanmasıyla ilgili günün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla yapacağımız görüşmelere başlıyoruz.

III.- ÖZEL GÜNDEM

A) 23 Nisan Görüşmeleri

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 106'ncı yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanmasıyla ilgili günün anlam ve öneminin belirtilmesi görüşmeleri

BAŞKAN - Saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli misafirler, aziz milletim, sevgili çocuklar; Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 106'ncı yıl dönümünde, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı vesilesiyle, bu özel oturumda Gazi Meclisimizin çatısı altında sizleri hürmetle ve muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, son günlerde 2 şehrimizdeki okullarda yaşanan saldırılarda can veren evlatlarımıza ve şehit olan öğretmen arkadaşımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralı yavrularımıza da acil şifalar diliyorum. Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'da yaşanan elim hadiseler milletçe yüreğimizi dağlayan ağır ikazlardır. Hepimizin önünde duran mesuliyet açıktır; çocukların güven içinde öğrenim gördüğü, yaşadığı bir iklim kurmak siyaset kurumunun ertelenemez bir ödevidir. Bu tür hadiselerin tekrarını yaşamamak adına Meclisimiz 21 Nisan 2026 günü birleşiminde yani bu salı günü yaptığı birleşimde partilerimizin ittifakıyla; Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta meydana gelen olayların araştırılması, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi için bir Meclis araştırması komisyonu kurmuştur. Bundan dolayı, Mecliste grubu bulunan ve grubu bulunmayan bütün partilere bu destekleri dolayısıyla yürekten teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan sadece bir kutlama günü sayılamaz. Meclisteki 23 Nisan törenleri ve özellikle Meclis özel oturumu sadece rutin bir törenden ibaret değildir. Bu vesileyle, topyekûn bağımsızlığımıza, egemenliğimize, millî iradeye ve demokrasiye bağlılığımızı bir kez daha teyit ve ilan ediyoruz. 23 Nisan, milletin iradesinin tarih sahnesine çıktığı gündür. İşgalin, dağınıklığın ve yoksunluğun içinden millî meşruiyet çıkaran irade Ankara'da güçlü bir temsile dönüşmüştür. Devletimizin temelleri atılırken milletimizin sözü de bir kürsüye kavuşmuştur. Cumhuriyet bilindiği gibi daha sonra ilan edilmiştir fakat cumhuriyet fikrinin ilk adımları ilk günden itibaren Meclisimizin içerisinde atılmıştır. Egemenliğin kaynağını imtiyazda ve dar kadrolarda aramayan siyasal ahlak 23 Nisan ruhunun özüdür. Parlamento, milletin ortak aklının çalıştığı yerdir. Parlamento, öfkeyi usule, itirazı müzakereye ve toplumsal talebi meşru kararlara dönüştüren yüksek siyaset mekânıdır. Temsilin kuvveti de meşruiyetin asıl menşesi de doğrudan

doğruya millettten gelmektedir. Meclisimizin değeri kriz anlarında hep daha belirgin hâle gelmiştir. Toplumumuz her sıkıştığında yönünü Meclise çevirmiştir. Darbe dönemlerinde, vesayet teşebbüslerinde, iç gerilimlerde ve dış baskılarda çözümün adresi daima millî iradenin kurumsal çatısı olan bu yüce mekân olmuştur; millet sesini burada aramıştır, mesajını buradan vermiştir, itirazını burada büyümüştür, uzlaşmasını burada olgunlaştırmıştır.

Bugün, Meclis-i Mebusanın açılışıyla belirginleşen yüz elli yıllık Parlamento yürüyüşümüz ile Birinci Meclisin istiklal iradesi arasında kopmaz bir bağ olduğunu bir kere daha hatırlıyoruz. 1876 anayasal eşiği ve ardından 1877'de fiilen başlayan Meclis tecrübesi milletin yönetime katılma arzusunu hukuk zeminine taşımıştır. Son Meclis-i Mebusanın mebusları ile Ankara'daki Büyük Millet Meclisi arasındaki devamlılık siyasi hafızamızın kıymetli damarlarından biridir. 1920'deki millî irade fikri hiç şüphesiz tek bir günün eseri sayılamaz; yarım asırlık bir arayışın, sancılı bir birikimin ve ağır bedellerle olgunlaşmış bir devlet aklının sonucudur. Birinci Meclis sadece savaş idare eden bir heyet de değildir. Millet adına konuşmanın ne manaya geldiğini öğreten kurucu kürsü Türkiye Büyük Millet Meclisinin Birinci Meclisidir. Orada bulunan mebusların her biri farklı vilayetlerden, toplumsal köklerden ve hayat hikâyelerinden gelmişlerdi fakat aynı hakikatte birleşmişlerdi; "Memleketin kaderi milletin rızası olmadan tayin edilemez." anlayışında. 23 Nisanın tarih içindeki önemi tam olarak da buradadır. Egemenliğin ve meşruiyetin tek sahibi millet olarak tescil edilmiştir. Egemenliğin tescilinin bir bayram olarak çocuklara armağan edilmesi siyasetin nihai hedefini de göstermesi bakımından önemlidir.

Gelecek nesillerin güven ve huzur içinde yaşadığı, refahtan hakkaniyetle pay aldığı ve çocukların neşe içinde oyunlar oynadığı bir ortamda egemenlik fikri tam manasıyla kök salar ve gelişir. Evlatlarımızı yaşadığımız çağın ihtiyaçlarına uygun biçimde yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Dijital imkânların arttığı, bilgi akışının hızlandığı bir devirde çocuklarımızı ezber yerine idrakle, korku yerine öz güvenle, kalıpcı anlayış yerine eleştirel muhakemeyele büyütme durumundayız. Cumhuriyet ile demokrasi arasındaki ilişkiyi de 23 Nisan vesilesiyle bir kere daha hatırlamak durumundayız. Cumhuriyet halk adına idare iddiasıdır. Demokrasi ise halkın iradesinin yönetime en etkili biçimde taşınması çabasıdır.

Güçlü cumhuriyet güçlü Meclisle yaşar; güçlü Meclis ise güçlü teamüllerle, güçlü İç Tüzük'le, etkili komisyonlarla, açık denetim mekanizmalarıyla ve toplumsal katılımı sağlanır. Toplum gündelik sarsıntıların ötesine geçip kurumsal çözüm aradığında yine Meclise yönelmektedir ve yönelecektir. Bu sebeple Anayasa ve İç Tüzük çerçevesinde yeni bir reform perspektifine ihtiyacımız olduğu da açıktır. Temsili genişleten, denetimi derinleştiren, yasama kalitesini yükselten, komisyonları daha etkin hâle getiren, milletvekilliğini daha tesirli kılan ve vatandaşla temas kanallarını çoğaltan bir yaklaşım siyasi sistemimizin önündeki şüphesiz en makul istikamettir. Anayasa, milletin kendisiyle yaptığı yüksek sözleşmedir. İç Tüzük de yasama vakarının Meclis faaliyetine yönelik yansımasıdır. Birincisi kurucu ilke ise diğeri kurucu ilkenin çalışma ahlakını belirleyen çerçevedir. Kastettiğim reform arayışı, bir metin değişikliğinin ötesinde siyaset tarzı meselesidir. Amaç, milletin sesinin daha çok duyulduğu, farklı kanaatlerin daha sağlıklı konuşulduğu ve uzlaşının daha sistemli üretildiği bir Meclis düzenini yaratmaktır. Siyaset kurumu, karşıtlıkların kördüğümüne dönüştüğü bir yer hâline asla getirilemez. Tekraren söylüyorum; siyaset kurumu, karşıtlıkların kördüğüm hâline dönüştüğü bir yer hâline getirilemez. Meclisler işlevsizleştğinde toplumlar sokaktaki gerilim ile idari katılık arasında sıkışıp kalır. Oysa millî irade, siyasal farklılıkların meşru zeminde konuşulmasını sağlayan en meşru zemindir.

Öte yandan, Meclis memleketin en büyük dinleme Kurumudur. Herkesin hoşuna gittiği sözü söylemek kolaydır, milletin hayrına olanı usul ve nezaket içinde savunmak ise güç olsa da daha kıymetli, daha değerli olandır. Bu meyanda İstanbul'da geçtiğimiz pazar günü sona eren parlamenter diplomasinin küresel ölçekteki çatı kuruluşu olan Parlamentolar Arası Birliğin 152'nci Genel Kurulu, parlamentoların dünya siyasetindeki artan ağırlığını bir kere daha ortaya çıkartan uluslararası bir etkinlik olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisimizin ev sahipliğinde başlayan ve devam eden toplantılara 127 ülkeden ve uluslararası kuruluşlardan toplam 157 delegasyon katılmış, toplamda 2.937 delege bu bir haftalık programda varlık göstermiştir. Ayrıca, 80'e yakın Meclis Başkanı ve 800'e yakın parlamenter de bu toplantılara katılmış ve bu toplantı son yılların en yoğun katılımlı parlamenter diploması trafiğini oluşturmıştır.

Katılımın önceki PAB Genel Kurullarına göre yaklaşık yüzde 35 artış göstermesi de hiç şüphesiz Türkiye'nin uluslararası diplomaside artan merkezî konumunun önemli işaretlerinden biridir. Bu toplantının sonunda imzalanan İstanbul Deklarasyonu'yla ortak metin üretme iradesi ve acil meselelerde müşterek tutum arayışı yasama organlarının küresel diplomaside yeniden merkezî önem kazandığını göstermektedir. İstanbul'da yükselen parlamenter diploması sesi sert rekabetten yorulmuş insanlık için makul bir çıkış arayışına da işaret etmektedir. Toplantının ana temasını oluşturan gelecek nesiller için umut, barış ve adalet etrafında kurulmuş olması hiç şüphesiz 23 Nisan ruhuyla da derin bir ahenk içerisinde. Gelecek nesilleri konuşup çocukları korumayan bir dünya düzeni inandırıcılığını kaybeder. Adaletten söz edip temsil krizlerini aşamayan kurumlar insanlığa umut veremez.

Dünya siyaseti bugün büyük bir kırılma evresindedir. Önemli bir düşünürün de ifade ettiği gibi: "Eski dünya ölüyor, yenisi ise doğmak için debeleniyor. Tam da bu alaca karanlıkta canavarlar ortaya çıkıyor." Uluslararası sistemin hâlini tarif ederken kimi zaman böylesi cümlelere ihtiyaç duyduğumuz açıktır. Gazze soykırımında görüldüğü gibi uluslararası kurumların çöktüğü, kuralların geçersiz hâle geldiği hatta uluslararası ilişkilerin kavramlarının dahi hakikati taşımakta zorlandığı bir küresel atmosfer içinde canavarların ortaya çıktığı bir atmosferin olması kaçınılmazdır. İşte, tam da bu anda, bu zaman eşiğinde meşruiyetini millettten alan parlamentoların sözünün daha kıymetli hâle geldiği aşîkârdır. Türkiye olarak tüm kurumlarımızla, tarihimizden ve bölgesel ağırlığımızdan gelen birikimimizle yeni uluslararası denklemin adalet ekseninde kurulması gerektiğini savunuyoruz. Okulun, hastanenin, ibadethanenin, pazar yerinin güvenli sayılmadığı bir dünyada insanlığın ilerleme iddiası gerçekten akıldan ve mantıktan uzak kalır. İnsanlığın ortak vicdanı çocukların sınıfta öldürüldüğü bir tabloya alışamaz, alışmamalıdır. 23 Nisanı buruk kılan hissiyatın başlıca kaynağı yurdumuzdaki elim can kayıpları ise hiç şüphesiz bir başka kaynağı da işte tam uluslararası alandaki bu tablodur. Okulların emniyeti insanlığın müşterek haysiyetidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî sınırlarımız içinde ihtiyaçlarla ilgilendiği gibi insanlığın ortak vicdanını ilgilendiren acılara da ses vermek durumundadır, asla sessiz kalamaz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Filistin'de, Gazze'de, Sudan'da, Ukrayna'da, Lübnan'da, İran'da ve başka kriz bölgelerinde hayatları karartılan çocukları unutan bir siyaset anlayışı kendi çocuklarına da umut veremez.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan, gençlere kürsü, söz hakkı vermekle başlar. Siyaset, genç kuşaklardan öğrenmeyi bilen bir vafsa kavuştuğunda tazelenir. Çocuklarımızın soruları kimi zaman en köklü siyasi meselelerimizi de tamamen berrak ve şeffaf bir

şekilde anlaşılır hâle getirir. "Adalet nedir?" diye soran bir çocuk Anayasa'nın ruhunu hepimize hatırlatır. Açık söylüyorum, "Mecliste niye kavga ediyorsunuz?" diye soran bir çocuk İç Tüzük'ün nezaket ve mehabet boyutunu önümüze koyar. "Niçin dünya çocukları eşit imkânlarla sahip değil?" diye soran bir çocuk refahın adil paylaşılmasının küresel siyasetin en önemli meselesi olduğunu önümüze koyar. Çocukların kendilerini evinde, okulunda, şehrinde ve memleketinde emniyet içinde hissetmesi devlet ile vatandaş arasındaki güven ilişkisinin en hakiki göstergelerinden biridir. Mutluluk, kamusal alanın içerisinde bir süs olarak sayılamaz. Çocuğun neşesi aslında memleketin istikbalidir.

Kıymetli arkadaşlar, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Türkiye Büyük Millet Meclisinin kapılarını 23 Nisan vesilesiyle çocuklarımıza sonuna kadar açtık, açıyoruz. Bu hafta pazartesi günü başlayan ve yarın akşama kadar olacak olan bu etkinliklerde binlerce gencimiz Meclisin bahçesindeki etkinlik alanlarında buluştular, buluşmaya devam ediyorlar. Meclis çatısı altında spor finalleri, çocuk oturumları ve çeşitli etkinliklerle geniş katılımlı bir programı yürütüyoruz. Genel Kurulun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 106'ncı yılı dolayısıyla özel oturumla toplanmış olması millî irade ile çocuk sevincini aynı siyasal çerçevede buluşturan bir hassasiyet taşımaktadır. Bayramın tören sınırlarını aşan, bahçemize kadar yayılan toplumsal karakter kazanması Meclisin milletle temasını da kuvvetlendiren kıymetli bir adımdır. Medeniyetimiz devletin adaletle ayakta durduğunu söyler, başka bir hikmet çizgimiz ise meşveretin bereketini öne çıkarır. Siyasi geleneğimizin derin katmanlarında kararın ortak akılla olgunlaşması, yöneten ile yönetilen arasında aşılmaz duvarlar konulmaması, itirazların dinlenmesi gerektiği yönünde güçlü şekilde teamüllerimiz mevcuttur. 23 Nisanın tarihsel değeri, bu derin kararı modern temsil kurumuna dönüştürmüş olmasındadır. Bugün ihtiyacımız olan, toplumsal güveni büyüten bir siyaset dilidir; korku yaymayan, emniyet hissi veren, küçümsemeyen, kapsayan, kuşatan, dışlamayan, temsil eden, geciktirmeyen, çözen ve suçlama kolaycılığına kaçmadan sorumluluk alan bir üsluba ihtiyacımız olduğu aşikârdır. Bu ihtiyacın en somut örneği de Meclisimizin büyük çoğunluğunun aktif katılımıyla gerçekleşen Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonumuzun çalışmalarıdır. Komisyon büyük bir demokratik olgunlukla, karşılıklı müzakere ve çözümleri ortaklaştırma anlayışıyla çalışmış ve nihai raporunu tamamlayarak görevini hakkıyla yerine getirmiş, bundan sonraki Meclis süreçleri için de milletvekillerimize ve partilerimize olumlu bir örnek teşkil etmiştir. Umarım ki önümüzdeki süreçlerde bu sürecin gerektirdiği adımlar nitelikli bir şekilde atılarak Türkiye'de barış, kardeşlik ve dayanışma ekseninde yeni bir dönemin kapıları sonuna kadar açılır. Millet'in Meclisi millet'in tüm renklerini taşıdığı kuvvetli bir alandır. Doğudan batıya, kuzeyden güneye, büyük şehirlerden sınır ilçelerimize kadar memleketin her sesi burada yankı buldukça millî egemenlik kökleşmektedir. Türkiye demokrasisi tecrübesini daha olgun hâle getirecek imkân da birikime de sahiptir. Reform ihtiyacı cumhuriyetin demokratik cevherini daha görünür hâle getirmenin en makul yönüdür, yoludur.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, eğer müsaade ederseniz bu bayramı armağan ettiğimiz çocuklarımıza da iki paragraf buradan seslenmek istiyorum: Sevgili çocuklar, bayram sizindir, Meclis sizindir, memleket sizindir fakat en önemlisi, bugünden yarına geleceğimiz sizlerin omuzlarında yükselmektedir. Sizler ne kadar özgüvenli, ne kadar donanımlı, ne kadar vicdanlı yetişerseniz Türkiye o kadar güçlü, o kadar huzurlu, o kadar müreffeh ve o kadar neşeli olacaktır.

Aziz milletim, Birinci Meclisten günümüze uzanan yürüyüş kesintisiz bir meşruiyet arayışının yürüyüşüdür. Meclis-i Mebusandan Türkiye Büyük Millet Meclisine taşınan Parlamento hafızası memleketin demokrasi kültürünü beslemeye hiç şüphesiz devam edecektir. 23 Nisanın manası bu anlarda tekrar tekrar değer kazanıyor ve tekrar tekrar hatırlanmayı hak ediyor. Egemenlik milletindir, temsil milletindir ve siyaset millet içindir. Cumhuriyet milletle güçlenir. Meclis milletle anlam kazanır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, Birinci Meclisin kurucu kadrolarını, istiklal uğruna can veren şehitlerimizi, fedakârlık gösteren gazilerimizi, millet iradesine emek vermiş Birinci Meclisten bugüne kadar gelen bütün milletvekillerimizi saygıyla ve minnetle anıyorum. Çocuklarımızın yüzü daima gülsün; memleketimiz huzur, güven, refah ve esenlik içerisinde yoluna yani büyük ve güçlü Türkiye istikametindeki yoluna devam etsin.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı hepimize ve bütün ülkemize kutlu olsun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen siyasi partilerin Grup Başkanlarına onar dakika, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmayan siyasi partilerin Genel Başkanlarına ise talepleri hâlinde üçer dakika süreyle söz vereceğim.

Söz sırasını okuyorum: Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı, Sivas Milletvekili Sayın Abdullah Güler; Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı, Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel; Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Eş Genel Başkanı, Siirt Milletvekili Sayın Tuncer Bakırhan; Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Osmaniye Milletvekili Sayın Devlet Bahçeli'nin yerine Grup Başkan Vekili, Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay; İYİ Parti Genel Başkanı, İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu; YENİ YOL Partisi Grubu Başkanı, Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen; Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Muhammed Ali Fatih Erbakan; Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Erkan Baş; Demokratik Sol Parti Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal ve Saadet Partisi Genel Başkanı, Kayseri Milletvekili Sayın Mahmut Arıkan.

Şimdi ilk sözü, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Başkanı Sivas Milletvekili Sayın Abdullah Güler'e veriyorum.

Buyurun Sayın Güler. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI ABDULLAH GÜLER (Sivas) - Sayın Başkanım, çok Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Yardımcımız, siyasi partilerin çok Değerli Genel Başkanları, Grup Başkanları, Grup Başkan Vekilleri, çok Değerli Bakanlarımız, kıymetli milletvekillerimiz; çok kıymetli, değerli, Meclisimizde ağırladığımız misafirlerimiz, değerli protokol, değerli arkadaşlar; bugün Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 23 Nisan Özel Oturumunda bir araya gelmiş bulunuyoruz. Bizleri ekranları başında izleyen aziz milletimizi de sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada tarihimizin anlamlı dönüm noktalarından biri olan 23 Nisanı idrak etmenin gururunu yaşıyoruz. Tam yüz altı yıl önce bu müstesna gün, milletimizin bağımsızlık iradesinin vücut bulduğu, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunun tüm dünyaya ilan edildiği, bir millet'in prangalarından kurtulduğu tarihtir. Aynı zamanda bugün, aziz milletimizin kendi kaderine sahip çıkma kararlılığının, inancının ve azminin tarihe altın harflerle yazıldığı bir başlangıcın da adıdır. 23 Nisan en zor şartlar altında dahi esareti

kabul etmeyen bir milletin sarsılmaz duruşunu ve yoklukların, işgallerin, belirsizliklerin ve umutsuzlukların gölgesinde dahi neler gösterebileceğini ortaya koymuş, aziz milletimizin dirayeti bugün hâlâ bizlere yol gösteren en önemli ilham kaynaklarından biri olmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışını kuru bir kurum teşekkülünden ibaret görmek şüphesiz yeterli bir tespit olmayacaktır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, millet iradesinin her türlü gücün üstünde olduğunun açık ve net bir ifadesidir. Bu irade, geçmişte olduğu gibi bugün de yolumuzu aydınlatan, geleceğimizi şekillendiren en güçlü dayanaklardan biri olmaya devam etmektedir.

Bu anlamlı günün çocuklara armağan edilmiş olması ise son derece derin ve kıymetli bir anlam taşımaktadır çünkü çocuklarımız ve gençlerimiz sadece yarınlarımızın teminatı değil aynı zamanda değerlerimizin, inancımızın ve bağımsızlık ruhumuzun en saf taşıyıcılarıdır. Onların gözlerindeki umut bu milletin geleceğe olan güveninin en sade ama en etkili yansımasıdır. Çocuklarımızın taşıdığı bu umut bizlere hem sorumluluk hem de güç vermektedir. Onlara bırakılan bu miras sadece bir bayram değil aynı zamanda bir bilinç, bir görev ve bir emanettir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; milletimizin bağımsızlık aşkı tarih boyunca sayısız sınavdan geçerek daha da güçlenmiştir. Bu istiklal sevdası, gerektiğinde her türlü fedakârlığı göze alabilen bir inancın tezahürüdür. Bu topraklarda özgürce yaşayabiliyorsak bunu geçmişte büyük bedeller ödeyen ecdadımıza borçlu olduğumuzu bilmek, anlamak ve bu doğrultuda hareket etmek durumundayız. Vatan sevgisi tarihin hiçbir döneminde bizim için sıradan kalıplar içerisine sığdırabileceğimiz, dar pencerelere hapsedebileceğimiz yüzeysel kavramlardan olmamıştır; milletimizin bu topraklara duyduğu seveda ve millî, manevi değerlerle yoğrulmuş derin ve köklü değerleri üzerinde bir sorumluluk taşımaktadır. Bu sorumluluk her birimizin omuzlarında taşımakla yükümlü olduğu kutsal bir emanettir. Her karışı şehit kanıyla sulanmış bu topraklar bizlere yalnızca bir yaşam alanı sunmaz, aynı zamanda da bir kimlik, bir aidiyet ve bir anlam kazandırır. Ecdadımızın fedakârlıklarıyla yoğrulmuş, şehitlerimizin hatıralarıyla mukaddes bir hüviyete bürünmüş aziz vatanımız geçmiş ile geleceği birbirine bağlayan güçlü bir köprüdür. Bu köprünün sağlam kalması bizim bu değerlere ne kadar sahip çıktığımızla doğrudan ilgilidir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; millî ve manevi değerlerimiz toplumumuzu bir arada tutan en güçlü bağlardan biridir. Kuşkusuz bu değerleri sadece geçmişin mirası olarak değerlendirmemiz mümkün değildir. Geçmişten bugüne emanet edilen bu değerler aynı zamanda geleceğimizi inşa ederken en büyük rehberimiz olacaktır, zor zamanlarda bize yön gösteren bir pusula işlevi görecek; aynı şekilde, mukaddesatımıza olan bağlılığımız kimliğimizin temel taşlarından biridir; inancımızdan, kültürümüzden ve tarihimizden aldığımız güçle bizi ayakta tutan, bizi biz yapan en önemli unsurlar olacaktır. Bugün bizlere düşen görev bu kıymetli mirası sadece korumakla sınırlı değildir; aynı zamanda, bu değerleri daha da güçlendirerek bilinçli ve sağlam bir şekilde gelecek nesillere aktarmak da zorundayız. Evlatlarımızı akademik başarılarının yanında ahlaki değerlerle, vatan sevgisiyle ve sorumluluk bilinciyle yetiştirmek, imanı kuşanmalarını, irfanla donanmalarını, yüreklerinden merhametin eksik olmamasını da sağlamak en önemli vazifelerimizden biri olacaktır çünkü güçlü bir toplum ancak mazisine sıkı sıkıya tutunan, geleceğini bu perspektifte inşa eden bireylerle mümkün olabilecektir. Göklere yükselmenin yolunun köklere tutunmaktan geçtiğini çok iyi bilen bir milletin evlatları olarak böylesine şanlı bir mazinin emanetçileri ve tarih boyunca insanlık ve vicdan, hak ve adalet adına âdeta istikamet çizmiş olan aziz milletimizin böylesine emsalsiz medeniyetinin temsilcileri olarak da bir ferdi olarak da gurur duyuyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; demokrasinin kıymetini ve önemini öğreten çok çetin sınavlardan geçtik, devletimizin bekası için mücadeleler verdik, vesayeti ve birçok antidemokratik saldırıyı bertaraf ettik. İşte bugün, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, millî iradenin üzerinde hiçbir fânî güç tanımadan milletimizin tayin ettiği istikamette yolumuza devam ediyor; Türkiye Yüzyılı hedefimize Cumhuriyet İttifakı'mızla beraber, birlikte omuz omuza yol yürüyoruz. Millî iradeyi her türlü gücün üzerinde tutan bir anlayışla terörsüz Türkiye ve terörden arındırılmış bölge hedefimizden asla taviz vermiyoruz. Ülkemizi küresel krizlerin ve savaşların ortasında güvenli bir liman olarak korumaya devam edeceğiz. İstiklalimizden ve istikbalimizden ödün vermeden, Sayın Cumhurbaşkanımızın her zeminde ifade ettiği gibi "Dünya 5'ten büyüktür ve daha adil bir dünya mümkündür." mottosuyla sürdürdüğümüz bu yürüyüşte sadece kendi sınırlarımızda değil uluslararası alanda da dünya barışına katkı sunmaya devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Diplomatik gücümüzün en somut örneği ev sahipliği yaptığımız dev organizasyonlarda ortaya çıkmaktadır. İstanbul'da gerçekleştirmiş olduğumuz Parlamentolar Arası Birlik (PAB) Genel Kurulu tarihin en yoğun katılımlı zirvelerinden biri olmuştur. 80'i aşkın Meclis Başkanı ve 700'ün üzerinde parlamenter, toplamda 2.937 katılımcının Türkiye'de bir araya gelmesi, barış odaklı girişimlerimizin ve küresel krizlerde üstlendiğimiz kilit rolün tüm dünya tarafından da görülmesini sağlamıştır. Bu tablonun bir diğer güçlü ayağı ise Antalya Diploması Forumu'dur. Burada 150 ülkeden 6 bini aşkın katılımcıyı, onlarca devlet başkanı ve bakanı ağırlayarak küresel barışın inşasına çok kıymetli katkılar sağlamaya devam ediyoruz. Ama ne yazık ki hâlen süren savaşlar, ırkçılık, ayrımcılık gibi hastalıklı siyasetler ya da dünyanın bazı yörelerinde yaşanan açlık, susuzluk ve ilaçsızlık gibi sorunlar en fazla ve en önce çocuklarımızı vurmaya devam ediyor. BM raporlarına göre, Gazze'de yıllardır sistematik şekilde soykırıma maruz kalanların yüzde 70'ini kadın ve çocuklar oluşturuyor. Dünyanın gözleri önünde, maalesef, bu zulüm ve zulümler devam ediyor. Daha geçenlerde İran'da 168 kız çocuğu bir ilkokula düzenlenen saldırıda sığındıkları mescitte hunharca katledildi. Bu saldırı da siyonist katil İsrail'in de siciline -soykırımcıdan- silinmez bir utanç notu olarak da geçmiş oldu. Bu trajedi ve hunharlık herhangi bir Batı ülkesinde yaşansaydı yer yerinden oynatılır, âdeta dünya ayağa kaldırılırdı ama maalesef tüm dünya sessizlikle bu zulmü izlemeye devam ediyor.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; vatan ve millet bilinci hepimizin ortak paydasıdır. Bu bilinç bizi bir arada tutan, farklılıklarımızı zenginliğe dönüştüren en güçlü unsurdur. Geçmişte nasıl ki bu bilinç sayesinde büyük zorlukların üstesinden geldiysek bugün de aynı dayanışma ruhuyla yolumuza devam etmek zorundayız. Birlik ve beraberlik içerisinde hareket ettiğimiz sürece aşamayacağımız hiçbir engel yoktur. Unutmamalıyız ki bağımsızlık bir kez kazanılıp sonsuza kadar garanti altına alınan bir kazanım değildir; aksine, her neslin sahip çıkması, koruması ve yaşatması gereken canlı bir değerdir. Bu bilinçle hareket etmek sadece bir sorumluluk değil aynı zamanda milletimize olan da borcumuzdur. Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bu vatani bizlere emanet eden tüm kahramanlarımızı rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum. Onların ortaya koyduğu mücadele bugün hâlâ bizlere ilham vermekte, onların fedakârlıkları yolumuzu aydınlatmaya devam etmektedir, bu mirasa sahip çıkmak ve onu daha ileriye taşımak hepimizin ortak görevidir. Aziz milletimizin tecellîgâhı, kurtuluş mücadelemizin karargâhı olan, 15 Temmuzda hain

FETÖ darbe teşebbüsünde hedef olan, gazilik ünvanıyla müşerref olan Meclisimizde görev yapıyor olmanın, milletimiz için mücadele veriyor olmanın; hakkı, hakikati, adaleti, vicdan ve merhameti savunuyor olmanın tüm milletvekili arkadaşlarımız açısından bir iftihar vesilesi olduğunu bir kez daha ifade ediyoruz. 23 Nisanın milletimize, çocuklarımıza ve insanlığa barış, huzur ve umut getirmesini temenni ediyorum.

Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu bilinciyle, millî ve manevî değerlerimize sıkı sıkıya bağlı kalarak, birlik ve beraberlik içinde daha güçlü yarınlara yürümeye kararlılıkla devam edeceğiz diyor, yüce Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Güler.

Şimdi söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel'e ait.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısı, Sayın Genel Başkanlar, Sayın Grup Başkanları, yüksek yargının değerli başkanları, Meclisimizin önceki dönem başkanları, değerli büyükelçiler, değerli büyükelçi vekilleri, değerli konuklar, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; hepinizi Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran, ülkemizi demokrasiyle, çok partili siyasi hayatla buluşturan, yüz üç yıllık tarihiyle dünyanın en köklü partilerinden olan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı olarak en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mız kutlu olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Tam yüz altı yıl önce, çatısı altında bulunduğumuz Gazi Meclisimiz bağımsızlığa yürekten inanmış 115 temsilcinin katılımıyla açıldı. Bu millet 23 Nisan 1920 sabahına kolay uyanmadı, cumhuriyetin ilanına giden yoldaki engeller de kolay aşılmadı. Milletimiz, özgürlüğünü ve bağımsızlığını kazandığı bu yürüyüşte çok ağır bedeller ödedi ama sonunda milletin istikbalini yine milletin azim ve kararı belirledi. Buradan bir kez daha, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, millî mücadele kahramanlarımızı minnet ve rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün iki büyük onuru bir arada yaşıyoruz. İlk olarak, Türkiye Cumhuriyeti topraklarında egemenliğin tek adamlara, padişahlara, sultanlara değil sadece millete ait olduğunun temin ve tescil edildiği Ulusal Egemenlik Bayramı'mızı, Gazi Meclisimizin 106'ncı doğum gününü kutluyoruz. İkinci olarak ise bu özel günün tüm dünya çocuklarına armağan edilmesinin kıvancını hep birlikte yaşıyoruz. Ancak ne acıdır ki iki bayramın adandığı ulusal egemenliğimiz de çocuklarımız da ağır saldırı altındadır, ikisi de güvende değildir. Bugün ülkemizde çocuklarımızın 8,5 milyonu yoksulluk çekiyor. OECD ülkeleri arasında çocuk yoksulluğunda Kosta Rika'dan sonra 2'nci sıradayız. Türkiye'de artık yoksulluk ailelerden evlatlara miras kalıyor. Yoksul ailelerin çocukları hayata kapatamayacakları kadar büyük bir farkla geriden başlıyorlar. Kaliteli ve güvenli eğitime ulaşmak sınıfsal bir meseleyle dönüşmüş durumda. Eğer bir belediye ücretsiz ya da uygun fiyatlı kreş imkânı sunmuyorsa o yoksul çocuğun erken yaşta gelişimi başlamıyor, varsa tespit edilmesi gereken eksikliklerinin de farkına varılamıyor. Eğer bir belediye o yoksul çocuğa beslenme desteği, ücretsiz içme suyu vermediyse bunlardan da mahrum kalıyor. Bir yanda özel servislerle okula giden, diyetisyen onaylı menülerle beslenen çocuklar var, diğer yanda sosyal yardım alamıyorsa beslenme çantası yerine okula umutsuzluğu ve açlığı taşıyan evlatlar var. Biri özel okulda zil çaldığında yemeğe koşuyor, diğeri kantinden aldığı yarım tost veresiye yazdırıyor. Biri cam şişedeki temiz suyunu kana kana içerken diğeri tuvalet musluğuna ağzını dayamak zorunda kalıyor. Biri kapısında güvenliklerin beklediği okullarda okurken diğeri eli silahlı bir saldırganın hedefi olmaktan korkuyor. Yoksul çocukların okullarının önünde çeteler, torbacılar kol geziyor. O çeteler o mutsuz çocuklara kimlik kazandırma vaadiyle kendilerine eleman devşiriyor. Her yıl ortalama 180 bin çocuk suça bulaşıyor hatta Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta en acı hâliyle tecrübe ettiğimiz gibi çocuklar cinayetler işliyor. Gelirde adaletsizlik, vergide adaletsizlik, mahkemelerde adaletsizlik ve sosyal hayatta adaletsizlik toplumsal çöküşe neden oluyor. Evlatlarımız okulda olmasalar bu kez iş cinayetlerinde ölüyorlar, MESEM'lerde, güvensiz koşullarda ucuz iş gücü hâline getiriliyorlar. Son on üç yılda iş cinayetlerinde ölen çocuk sayısı 852'ye ulaştı; bu ülkede birileri güvende, birileri güvende değil. Yirmi dört yıldır tek partiyle yönetilen ülkemizde maalesef çocuklar güvende değil çünkü bu kara düzenin çarkları çocukları değil makamları güvende tutmak için dönüyor. İşte, biz bu çark artık milletin lehine, yoksulların lehine, çocukların lehine dönsün diye siyaset yapıyoruz, bunun için mücadele ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilk bayramımız Ulusal Egemenlik Bayramı. Bakın, elimde 1921 yılından Meclis tutanakları var. O esnada Teşkilat-ı Esasiye Kanunu görüşülüyor, görüşmelerde nahiye müdürüne yani bir bucağın yerel siyasi amirine yirmi dört saat ile bir hafta arasında tutuklama yetkisi verilmek isteniyor. Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Bey buna şiddetle itiraz ediyor, diyor ki: "Eğer tutuklama yetkisi bağımsız ve tarafsız birisine değil de nahiye müdürüne verilirse siyasi rakiplerini tutuklar." Tunalı Hilmi Bey "Örneğin benim gibi birisinin bir hafta değil bir saatlik hapsi bile benim haysiyetimi kesmek için yeterli olur. Yalancı şahitler yaratırlar ve beni içeri atarlar." diyor. Yani mesele şudur: Bir vatandaş ya da bir siyasetçiyi gözaltına alıp tutuklama yetkisi başka bir siyasetçinin eline bırakılamaz. Tunalı Hilmi Bey'in bu kürsüde anlattıkları yüz beş yıl sonra 19 Mart darbesiyle bu ülkenin gerçeği hâline gelmiştir. Öncesinde hâkim olan, verdiği tüm kararlar Anayasa Mahkemesinden dönmesine rağmen Bakan Yardımcısı yapılarak siyasete sokulan biri Anayasa'ya aykırı olarak bu kez başsavcı olarak atanıyor ve partisine rakip olanları hapse atırıyor. Görevi tamamlanınca da yine muvafakat alıp, ödül alıp, aferin alıp bu kez Adalet ve Kalkınma Partisinden Adalet Bakanı oluyor. Bir gün önce savcı, bir gün sonra Bakan olan kişi ilk açıklamasını il başkanları toplantısında yapıyor ve "Bundan önce olduğu gibi bundan sonra da partimizin başarısı için çalışmaya devam edeceğim." diyebiliyor. Tunalı Hilmi Bey'in tarif ettiği gibi, gizli tanıklarla, yalancı şahitlerle Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu ve onlarca seçilmiş belediye başkanımız, siyaset arkadaşımız ve bürokratımız bir yıldan fazladır hapiste yatıyor. Bu darbe ortadayken, darbeyi yapanların hukuksuzlukları ve haksız zenginleşmeleri kanıtlanmışken şimdi burada hangi hukuktan, hangi demokrasiden bahsedeceğiz? Terörsüz ve demokratik Türkiye sürecindeyiz, partimize yönelik tüm saldırılara rağmen hatta kapatma davası açılması talebine rağmen, Orta Doğu'daki tehditleri görerek, Türklerin ve Kürtlerin kardeşliğinin önemini bilerek bu milletin barışı ve bekası için bu süreci savunuyoruz ve daha fazla zaman kaybetmeden başarıya ulaşmasını bekliyoruz ama bu Meclis komisyon raporuna kayyumların son bulmasını yazdığı hâlde, buna rağmen, hâlâ 13 seçilmiş başkanın yerinde kayyumlar oturabilmektedir. Bu Meclis komisyon raporuna "Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları

Mahkemesi kararlarına uyulmalıdır." yazdığı hâlde hâlen daha bu kararlara uyulmamakta, Can Atalay'ı Hatay halkı seçtiği hâlde Meclise gelememektedir. Sayın Bahçeli o gün Meclis Başkanı sıfatıyla ismini okuttu ve yemin etmeye çağırdı ama bir yerel mahkeme Anayasa Mahkemesini de Meclisi de yok sayıp Can Atalay'ı haptisten çıkarmadı. Biz şimdi bu şartlarda milletin hangi egemenliğini konuşacağız? İstanbul İl Başkanlığımızı 5 bin polis bastı, milletvekillerimiz darbedildi; Bursa'da, Ankara'da kadın milletvekillerimizin gözüne bir karış mesafeden gaz sıkıldı. Şimdi burada milletvekillerinin, Meclisin hangi itibarını konuşacağız? (CHP sıralarından alkışlar) Bugün, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Cumhuriyet Halk Partisine kapatma davasından butlana kadar dedikodular yapıyor. Bu partinin evini yakmaya çalışanlar başarılı olursa bu Meclisin, bu demokrasinin kül olmasına nasıl engel olacağız? (CHP sıralarından alkışlar) Demokrasiye kasteden vesayetçiler her gün saldırıyor, bu millet her sabah bir operasyona uyanıyor.

Değerli arkadaşlar, bizi iyi tanıyın; biz boynumuzu veririz ama boyun eğmeyiz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz devleti kuran partiyiz, bir avuç darbeye teslim olmayız. Size saldırdıklarında da darbecilerin karşısındaydık, bize saldırdıklarında da darbecilerin karşısındayız. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü biz sussak evlatlarımız susmayacak, biz unutsak tarih unutmayacak, tarih affetmeyecek ama şunu da bilin: Türkiye'de çok kirli ve riskli bir yol açılmıştır. Yarın günü gelir, bir gözü dönmüş savcı, bir gizli tanık bulan her istediğine her iftirayı atabilir. Yarın günü gelir, bir asliye hukuk hâkimini şeytana uyduran, her siyasi partinin il başkanlığını ele geçirebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Yarın günü gelir, bölge adliye mahkemesine bastıran, bir siyasi partinin seçilmişlerini görevinden edebilir. Ateşle oynuyorlar değerli arkadaşlar; ateşle oynayan elini yakar, ateşle oynayan evini yakar, yargıyla oynayan memleketin geleceğini yakar. (CHP sıralarından alkışlar) İşte bu yüzden biz, 19 Mart 2025 tarihinden beri bir mevzu olarak partimizi değil bir cephe olarak demokrasiyi savunuyoruz. Kimseden de partimizi savunmasını beklemiyoruz. Hepinizden temsil ettiğiniz milletin iradesini savunmasını bekliyoruz. Birileri siyaseti topyekûn tasfiye etmek istiyor. Biz ayrı partileriz; ekonomide, ulaşırmada, sağlık hizmetlerinde rekabet edebiliriz ama adalet ve demokrasinin yokluğunda rekabet edemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Genel Başkan, buyurun.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Bitiriyorum.

Biz sizden her birinizin eşit ve özgür yarışabileceği demokratik ortamı savunmanızı bekliyoruz. Unutmayın, bu millettten isteyen, canını verir, evladını verir ama Atatürk'ün emaneti sandığı kimseye vermez. (CHP sıralarından alkışlar) Bu millet vesayetçinin postal giyenine de kravat takanına da cübbelisine de geçit vermedi, vermeyecek. Bu millet huzurunu bozanları, ekmeğini küçültenleri asla affetmeyecek.

Milletimiz sözünü söylemek için artık bir sandık beklemektedir. Bugün Can Atalay'ın hakkı teslim edilmezse 8 milletvekilliği boştur. Anayasa'nın 78'inci maddesinin emrettiği ara seçimin zamanı gelmiştir. Boşalan milletvekillikleri için sandık kurulması anayasal zorunluluktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Bitti Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen, buyurun.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Üstelik bu yerlerin tamamında son seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi 1'inci partidir. Üç yıl önce 1'inci çıktığı seçim bölgelerinde seçimden kaçan, yenilgiyi baştan kabul eden bir iktidarın meşruiyeti sorgulanır ve milletin vermediği meşruiyet o çok güvenilen Amerikan Başkanı Trump'tan, onun monarşi rejimlerini öven büyükelçisinden alınmaz. (CHP sıralarından alkışlar) Meşruiyet millettten alınır. Egemenlik kayıtsız şartsız millettendir.

Aziz Türk milletini ve onun verdiği yetkinin kıymetini bilen tüm temsilcilerini saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından ayakta alkışlar; İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi söz sırası, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Eş Genel Başkanı Siirt Milletvekili Sayın Tuncer Bakırhan'a ait.

Buyurun Sayın Bakırhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ EŞ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI TUNCER BAKIRHAN (Siirt) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısı, partilerin Değerli Genel Başkanları, Grup Başkanları, kıymetli milletvekilleri, değerli misafirlerimiz, değerli halklarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Maraş'ta hayatını kaybeden çocukların ve öğretmenlerimizin ailelerine başsağlığı diliyorum, Siverek'te yaralanan çocuklarımıza acil şifalar diliyorum; Türkiye'ye başsağlığı diliyorum.

Bugün çocuklara armağan edilmiş bir bayramı kutlarken bir yandan da çocuklarımızın yasını tutuyoruz. Bu meselede polemik değil ortak akıl devreye girmeli, Meclis olarak sorumluluk almalıyız ve gereğini yerine getirmeliyiz.

Sayın Başkan, 20'nci yüzyılın başında cumhuriyet fikri bir devrimdi. Kurtuluşa omuz omuza savaşıyan farklı halklar, farklı kimlikler olarak ortak bir zafer kazandık ancak kurtuluşun çoğulculuğu kuruluşta görmezden gelindi. Oysa o gün başka bir seçenek de vardı; çoğulcu, demokratik, herkesin kendisi olarak var olabileceği bir cumhuriyet, bu imkân heba edildi. Cumhuriyet, tarihte donmuş bir rejim değildir. Cumhuriyet, çağın sesini duyan, halkların taleplerini karşılayan, kendini yenileyen bir rejimdir; her kuşağın yeniden güncellemek zorunda olduğu ortak bir mirastır. Biz de burada, bu çatı altında cumhuriyetin çoğulcu ve demokratik nefesi olmak istiyoruz. Bu Meclis yüzyıl önce cumhuriyet fikrini esas alarak kurtuluş iradesiyle kuruldu, bugün ise barış iradesi etrafında yeniden anlam kazanıyor. Takvimler 2026'yı gösteriyor ama bu kürsünün omuzlarındaki tarihsel ağırlık 1920'lerin ağırlığıdır. 1920'lerde dünya altüst olurken bu topraklar kurtuluşu çoğulcu bir mecliste, ortak bir akılda buldu, farklı sesler bir arada konuştu ve bu ülke ayağa kalktı. Bugün takvimler 2026'yı gösterirken yeniden o kavşaktayız; Orta Doğu yeniden şekilleniyor, dünya yeniden

kuruluyor. Biz bir kez daha birlikte güçlenmekten yanayız, farklılıkların birbirini ezmediği, birbirini tanıdığı bir zeminde buluşalım diyoruz. O gün varoluş silahla savunuldu, bugün demokratik bir yeniden varoluşu müzakereyle, hukukla, cesaretle savunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir yılı aşkın süren barış ve demokratik toplum sürecinde cumhuriyet tarihinde ilk kez siyasi partiler ortak bir sorumlulukla hareket etmiştir. Barış ilk kez bu düzeyde Meclisin gündemi olmuştur, bu çatı ilk kez barışın öznesi olma onuruna namzet olmuştur. Bu gelişmeler kıymetli ve tarihî gelişmelerdir; bu ilkleri görmezden gelmek, tarihî görmezden gelmektir. 2'nci yüzyılda bir ilki daha gerçekleştirmek Meclisimizin ellerinde. Demokratik bütünleşmeyle tamamlanmış cumhuriyet 86 milyonun en hayati ihtiyacını karşılayacaktır. Cumhuriyeti kuranlar bir devlet inşa etti, bize düşen ise o devleti herkesin eşit ve özgür yaşayabileceği bir yaşam adası hâline getirmektir. Statükonun korkusuna değil inşacı aklın cesaretine ihtiyacımız var. Tarihimiz bu cesur deneyimlerle doludur.

Sayın Başkan, cumhuriyetin 2'nci yüzyılında demokratik bir akla ihtiyaç var. Bu aklın harcı demokratik cumhuriyettir. Demokratik cumhuriyet ne devleti dışlar ne demokrasiyi dışarıda bırakır, devlet artı demokrasi formülünü içerir. Türkiye sıradan bir ülke değildir. Enerji koridorlarının, ticaret hatlarının, korkuların ve rekabetin kesiştiği bir eşiktedir. Türkiye sadece coğrafyayla değil jeopolitikle tanımlanır; bu yüzden, tehdidi her zaman büyük, fırsatı her zaman sınırsızdır. Tarihsel akla sahip bir devlet, bekleyerek fırsat tüketen değildir; aksine, her imkânı topluma refah, vatandaşa özgürlük, kendisine güç olarak döndürebilen devlettir. Bu devlet demokratik cumhuriyetle mümkündür. Bu devlet demokrasiyle birlikte tehditlerden korunabilir, sınırsız fırsatlardan yararlanabilir.

Değerli milletvekilleri, dünyaya bakalım: Küresel düzen çatırıyor, Orta Doğu ateşler içinde, savaşın doğası değişti; çatışmalar artık yalnızca cephelerde değil ekonomilerde, enerjinin geçtiği dolaşım hatlarında, enformasyon alanlarında yürüyor. Böylesi bir dönemde iç barış bir tercih değil tarihsel bir zorunluluktur. Bugün Türkiye'nin en büyük gücü Türklerin ve Kürtlerin ortak mukadderatıdır. Tarih, Türkler ve Kürtlerin ortak coğrafya ve kaderde birlikte yaşamasını zaruri kıldı. Şimdi birlikte yaşamı siyasi rekabetlerle değil uzlaşma alanlarıyla, ayrımlarla değil ortak değerlerle inşa edebiliriz. Bu ortaklıklar zayıflarsa devlet zayıflar, bu ortaklıklar güçlenirse Türkiye güçlenir, 86 milyon kazanır.

Sayın Başkan, PKK'nin silah bırakma kararı Türkiye'nin en büyük gelişmesidir. İsyan ve bastırmayla anılan topraklarımızda silahlı bir yapının kendi iradesiyle silah bırakması nadir bir olgunluktur, demokratik siyasete olan inancın sonucudur. Bu kararı küçümseyen barışı küçümser ama barış tek taraflı yürünmez; barış karşılıklı adımlarla döşenen bir merdivendir, her basamak bir öncekinin üzerine kurulur. Şüphesiz, devletin, siyasetin, toplumun ve örgütün atacağı adımlar vardır. Hiçbirimiz bu sorumluluğun dışında değiliz. Farkındayız, hiçbir büyük barış bir günde kurulmadı ama hiçbir kalıcı barış da karşılıklı irade olmadan sağlanamadı. Bu dönemde tıkayan değil yol açan bir iradeye ihtiyacımız var, şüpheye değil güvene ihtiyacımız var.

Değerli milletvekilleri, tarihimiz birlikte yaşamının büyük anılarıyla doludur; 23 Nisan bizim, 29 Ekim bizim. Peki, bizim olanı bizden almaya azmeden 4 Mart kimin? Biz bu vatani birlikte kurduk, birlikte koruduk. 1071'den bugüne ara ara güncelleyerek sürdürdüğümüz bir akdimiz var. 1920'de bu akdi Mecliste bir kez daha tazelemeye çalıştık ama o akit 4 Mart 1925'te Takrir-i Sükûn'la ağır şekilde zedelendi. Üzerinden yüzyıl geçti. Şimdi zedelenen akdi onarma zamanıdır. Bizim bu topraklarla bağımız daimidir ve hasbidir. Bin yıl boyunca ahde vefa gösterdik, kimse tersini söyleyemez. Malazgirt, ortak kadere açılan bir kapıydı. Çanakkale Türk'ün, Kürt'ün, Arap'ın, Laz'ın aynı toprağa birlikte can verdiği bir andı. Salâhaddin sadece bir komutan değil adaletin timsaliydi. Eşme ruhu ise yüzyıllık yaraların hâlâ sarılabileceğini gösteren bir umuttu. Bugün bu ruhları ve tarihsel durakları güncelleme zamanıdır. Malazgirt'in birlik ruhunu, Çanakkale'nin vatan duygusunu, Salâhaddin Eyyubî'nin adaletini, Eşme'nin kucaklaşmasını 23 Nisanın halk iradesiyle buluşturmalıyız. Kürtlerin eşit yurttaşlar olarak hukuk içine alınması cumhuriyetin demokratik kuruluşunun 2'nci eşiği olacaktır. Cumhuriyet bu topraklardaki farklılıkları gözeterik 86 milyonun hukukunu korumalıdır. Cumhurun hukuku mahfuz oldukça cumhuriyet zeval bulmaz.

Değerli milletvekilleri, birlikte büyüyenler olarak birlikte kalmaktan yanayız. Şimdi birlikte barışı inşa etmenin zamanıdır. Şimdi kardeşliği eşitlik hukuku etrafında örme zamanıdır. Bu bizim kuşağımıza tarihin yüklediği ağır bir yükür. Bu yükten kaçanlar çocuklarının yüzüne bakamaz. Bu Meclis 2'nci yüzyılda barışın Meclisi olma potansiyeline sahiptir. Barışa hiç bu kadar yakın olmamıştık. Tarih, savaşa tevessül edenleri değil barışı kuranları yazar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Meclisin huzurunda Sayın Cumhurbaşkanına da seslenmek istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanı, barış ve demokratik toplum sürecinde ortaya koyduğunuz çözüm iradesine kıymet biçiyoruz. Sayın Bahçeli tarihî bir cesaretle Türkiye'nin önünü açtı. Sayın Öcalan 27 Şubat'ta yaptığı çağrıyla çözümün kapısını sonuna kadar açma iradesini gösterdi. Sayın Özgür Özel, Sayın Babacan, Sayın Arıkan, Sayın Davutoğlu başta olmak üzere muhalefet liderleri ve siyasi aktörler barış sürecinin yanında yer aldılar. Sayın Cumhurbaşkanı, barış şimdi ona vurulacak mührü bekliyor, iktidar olarak sorumluluk sizdedir; Süleyman sizsiniz, mühür sizdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Genel Başkan.

Buyurun.

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ EŞ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI TUNCER BAKIRHAN (Devamla) - Anaların barış duası sizindir. Millet hazırdır, Türkiye hazırdır, tarih hazırdır, şimdi barışı kurmanın tam zamanıdır.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri, bu Meclis barışı kuran Meclis olsun, bu onur nişanesiyle hatırlansın. Bu kuşak, çocuklarına savaşı değil barışı miras bıraksın. 23 Nisan yalnızca bir kuruluşun değil bir yeniden doğuşun da bayramı olsun diyor, 23 Nisanı kutluyor, hepinize sevgi, saygı ve selamlarımı iletiyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Sayın Devlet Bahçeli'nin yerine Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay'a aittir.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUBU BAŞKAN VEKİLİ ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri, kıymetli misafirlerimiz; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 106'ncı kuruluş yıl dönümünü idrak ediyor ve kutluyoruz. Bu müstesna günde aziz milletimizi ve muhterem heyetinizi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum. Başta Büyük

Millet Meclisimizin ilk Başkanı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, ilk Meclisin muhterem üyelerini, aziz şehitlerimizi, gazilerimizi, kahraman ecdadımızı rahmet ve şükranla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, burada yalnızca bir tarihi yâd etmiyoruz, milletimizin varoluş mücadelesini idrak ediyoruz. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Mondros Mütarekesi ve Sevr dayatmasıyla ülkemiz işgal edilmiş, ordularımız dağıtılmış, silahlarımız elimizden alınmıştı. Uzun savaş yılları nedeniyle memleketimiz harap ve bitap düşmüştü, ekonomi çökmüştü. Aziz milletimiz esaret altına alınarak öz yurdunda boğulmak, vatanımız parçalanmak isteniyordu. Ancak o gün bütün dünyaya şu hakikati bir kez daha haykırdık: Karakterimizde esaret yoktur, teslimiyet yoktur. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şu an çatısı altında olduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de açılmış, Polatlı'dan top sesleri gelirken Millî Mücadele'yi sevk ve idare ederek zafere taşımış, 29 Ekim 1923'te de cumhuriyetimizle taçlandırılmıştır. Meclisimizin açılışı işgal altındaki vatanın istiklal ve hürriyet için şahlanışıdır, bir milletin kendi mukadderatına bizzat el koymasındır. Meclisimiz, Amasya'da haykırılan istiklal beyanıdır, Erzurum'da ilan edilen "Vatan bir bütündür." yemindir, Sivas'ta tecessüm eden millî egemenlik iradesidir.

Bu mukaddes adımlar 23 Nisan 1920'de Ankara'da birleşmiş, bu yüce çatı altında kurumlaşmış, meşruiyet kazanmış ve devlet olmuştur. Milletin gür sesi burada millî irade hâline gelmiştir. Bu sebeple, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece yasama heyeti değildir; Meclisimiz Millî Mücadele'nin yönetim karargâhıdır, istiklal davamızın meşru hukuk zeminidir, Türkiye Cumhuriyeti'ni inşa eden kurucu iradenin ta kendisidir.

Aziz milletvekilleri, Gazi Meclisin en belirgin vasıflarından biri de şudur: Savaşın en çetin şartlarında dahi istişareden ve demokrasiden vazgeçmemiştir. Türk Milleti istiklal mücadelesini yalnızca cephedeki silah kudretiyle değil temsil fikriyle, hukuk bilinciyle ve Meclis iradesiyle de kazanmıştır. Bu bakımdan, millî egemenlik yalnızca bir hak değil aynı zamanda büyük bir sorumluluktur.

Bu salonda yazılı "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." ilkesi Türkiye Cumhuriyeti'nin manifestosudur. Asıl mesele millî iradenin yönetime en güçlü şekilde yansımasıdır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi Türkiye'nin tarihî tecrübesinin ve yönetim ihtiyaçlarının çağın gereklerine göre yeniden şekillenmiş hâlidir. Bu sistemle birlikte Meclisimiz asli fonksiyonlarına daha güçlü bir şekilde kavuşmuştur; yasama, denetim ve temsil vasfı güçlenmiştir. Meclisimiz yüksek katımlı, yüksek temsilli, çoğulcu ve uzlaşmacı yapısıyla millî iradenin kapsayıcı mahiyetini güçlü biçimde yansıtmaktadır. Bu sebeple, Meclisimize düşen görev büyüktür, sadece kanun yapmakla yetinemeyiz; demokrasiyi millî şuurla, hukuku ve hürriyeti sorumlulukla yoğurmalı ve güçlendirmeliyiz.

Tarih bize çok açık bir hakikati telkin etmektedir, iç cephesi sarsılan milletlerin dış baskılara direnmesi çok zordur. Bundan dolayı, Millî Mücadele dönemi sadece harici işgale karşı direnişin değil aynı zamanda iç cephenin tahkim ve takviyesidir. İç cephe, siyasi farklılıkları inkâr etmek değil millî meselelerde aynı istikamette, ortak kader şuurunda birleşmektir. Anadolu işgal altındayken, dünya görüşleri başka başka da olsa; yöre, köken, siyasi görüşleri farklı da olsa ilk Meclisin merhum ve muhterem mebusları milletin istiklali ve istikbali paydasında tek yürek olmuş, Millî Mücadele'yi zafere ulaştırmıştır. Atatürk'ün Nutuk'ta ifade ettiği üzere, asıl olan iç cephe, bu cephe bütün milletin oluşturduğu cephe. Dış cephe ordunun düşman karşısındaki silahlı cephesidir. Dış cephe mağlup olabilir fakat hiçbir zaman bir memleketi yok edemez, memleketi temelinden yıkan iç cephenin çökmesidir. Bu gerçeği bizden çok daha iyi bilen düşmanlar iç cephemizi yıkmaya çalışmışlardır, çalışmaktadırlar. Birinci Dünya Savaşı sonrasında işgalci devletler bir taraftan Anadolu'yu işgal ederken diğer taraftan iş birlikçileriyle iç cepheyi bölmek, Millî Mücadele'yi yok etmek için yaklaşık 30 civarında iç isyan çıkartmışlardır. İç cephenin önemini çok iyi bilen Atatürk istiklal mücadelesini yürütürken Anadolu'da birlik ve beraberliği sağlamak, iç cepheyi güçlendirmek için bu isyanlar bertaraf edilmiştir. İşte bu bakımdan, terörsüz Türkiye hedefi Türkiye Yüzyılı'nın kilit taşıdır. Bu hedef yalnızca bir asayiş meselesi hiç değildir. Millî birliğin, kardeşlik ve barışın tahkimi, demokrasi ve hukukun daha da gelişmesi, huzurun tesisi bakımından hayati değerdedir. Bu anlayışla ülkemiz kronik geçmiş prangalarından kurtulma iradesini kuşanmıştır. Bu prangaları mutlaka kırıp atacağız. Lakin böylesine hassas dönemlerde millî meseleleri istismar edenler de vardır. Toplumsal fay hatlarını kaşıyan, sokakları tahrik eden zihniyetleri de biliyoruz.

Meclisimiz terörden arındırılmış, huzuru kavilemiş, iç cephesi sağlam bir Türkiye idealine millî mutabakat zemini, hukuki ve demokratik çerçeve kazandırmakla mükelleftir. Bu mükellefiyet hepimizin omuzlarındadır.

Değerli milletvekilleri, 21'inci yüzyıl yalnızca devletlerin mücadelesi değil medeniyet havzalarının ve jeopolitik hedeflerin acımasızca rekabet ettiği bir yüzyıldır. Devletimiz tarihin hiçbir döneminde hadiselerin peşinden sürüklenmemiş, aksine onların istikametini tayin eden, nizam kuran ve krizleri devlet refleksiyle yöneten bir siyasi aklın taşıyıcısı olmuştur. Bu akıl "devlet ebet müddet, millet ebet müddet" şuuruyla tezahür etmiştir. Atatürk'ün muazzam ikazını unutmayalım: "Hangi istiklal vardır ki yabancıların nasihatleriyle, yabancıların planlarıyla yükselebilsin?" 21'inci asırda devlet aklımız kudret ile adaleti, hukuk ve demokrasiyi harmanlamaktır. İşte, bu şuurla hareket ediyoruz. Yeni dönemde Türkiye izleyen değil yön verendir. Küresel fırtınaların koptuğu bu devirde Türkiye'nin kılıcı keskin, sözü geçkindir.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan aynı zamanda çocuklarımıza armağan edilmiş bir bayramdır. Bu günün çocuklara ithaf edilmesi istikbalimizin onların temiz kalplerine emanet edilmesinin veciz ifadesidir. Her çocuk umut demektir, milletimizin yarını demektir. Bir milletin çocuklarına bakışı kendi geleceğine de bakışıdır. 23 Nisan işte bu yüzden yalnız bir bayram değil atıye verdiğimiz de bir ahittir. Bizlere düşen mukaddes vazife bellidir; çocuklarımızın gözlerindeki ışık sönmessin, içindeki aslanlar küsmessin istiyoruz. Evlatlarımıza sadece müreffeh bir ülke bırakmayacağız, daha kudretli kerim bir devlet, daha köklü bir demokrasi bırakmak mecburiyetindeyiz.

"Uyanınca Türk'ün özü,
Gerçekleşir Tanrı sözü,
Olur bir gün şu yeryüzü,
İnsanlığın hür meydanı."

Konuşmama son verirken aziz milletimizin ve çocuklarımızın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı tebrik ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Gelin canlar tanış olalım, işi kolay kılalım diyoruz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Şimdi söz sırası, İYİ Parti Genel Başkanı İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu'na ait.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Sayın Başkan, siyasi partilerimizin Saygıdeğer Genel Başkanları, sayın milletvekilleri, değerli büyükelçiler, kıymetli misafirler, büyük Türk milleti; hepinizi en içten duygularıyla, sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Geçen yıl bu kürsüde yine 23 Nisan vesilesiyle yaptığım konuşmada şu sözü dile getirmiş, "Çocuklarımız neşe dolu değil, ben de bundan mahcubiyet duyuyorum." demiştim. Ne yazık ki aradan geçen bir yıldan sonra mahcubiyetimiz azalmadı, aksine daha da büyüdü. Bu 23 Nisana da Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'da yaşanan okul felaketlerinin acısıyla giriyoruz. Maraş'ın kahramanlığı, Urfa'nın şanı Millî Mücadele'ye ve millî egemenliğin tesisine yaptıkları tarihî katkıdandır. Bugün ise o aziz şehirleri çocuklarımızın okullarında yaşadığı facialarla anıyoruz. Bu, hepimiz için çok daha büyük bir mahcubiyet ve aslında ağır bir mağlubiyettir. Bu mahcubiyet, sadece hissedilecek bir keder değil devlete, siyasete ve bu Meclise düşen büyük bir sorumluluğun da ifşasıdır, mağlubiyet ise bu çatının ağırlığına karşı bizim, hepimizin mağlubiyetidir.

Olayı münferit bir hadise olarak görüp işi yine Meclisin yetkisiz kıldığı bu sistemde yürütmenin koyacağı yasaklara ve sert tedbirlere bırakabiliriz. Şaşırmıyorum ki iktidarın ilk konuştuğu başlıklar da bunlardır: Polisiye tedbirler geliştirmek, sosyal medyaya yasak getirmek, okul girişlerine turnike yerleştirmek vesaire. Baştan söyleyeyim, bunların hiçbirisi bir işe yaramayacaktır çünkü çocuklarımızın okullarına korku ve endişe içerisinde gidiyor olması yalnızca bu saldırılardan ibaret değildir; evlatlarımız bir geleceksizlik sarmalındadır, belirsizlik kuşatmasıdır, çocuklarımız göz göre göre değersizleşmektedir. Tesadüf değildir ki bugün çocuklarımız ne durumdaysa millî egemenliğimiz de aynı durumdadır, çocuklarımıza nasıl bakıyorsak işte bu kutlu çatıya da aslında öyle bakıyoruz, çocuklarımız nelerden mahrumlarsa Meclisimiz de aynısından mahrumdur, millet iradesi nasıl gölgelenmişse çocuklarımızın istikbali de öyle gölgelenmiştir; hiç kimse de bu sorumluluktan münezzehtir. Dünyada da benzer olaylar oluyor diye bahaneler üretebiliriz, kendimizi sabahtan akşama kadar kandırmaya çalışabiliriz ama netice asla değişmez.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Türk milletinin hayallerinin, umutlarının, heyecanlarının; refah, adalet ve huzur taleplerinin iktidar oylarıyla reddedildiği bir tören alanına dönüştürülmüştür. 23 Nisanın ruhu buna razı değildir, Gazi Meclisin hatırası buna razı değildir, bu milletin evlatları da emin olun ki bu olup bitenlerden razı değildirler.

Aziz milletim, ister istemez aklım eskilere gidiyor yani çocukluğuma, gençliğime. "Nerede o eski zamanlar?" demek için değil bir çocuğun kendini değerli hissetmesinin ne demek olduğunu hatırlatmak için bunları söylüyorum. Ben o bayramlardaki çocuk olarak kendimi hep değerli hissedirdim. Okul bahçesinde, hükûmet meydanında, resmî geçitlerde marş söylerken o bayrağın, o şiirlerin, o sözlerin bir parçası olduğumu bilirdim. "Türk'üm, doğruyum, çalışkanım." diye başlayan "Varlığım, Türk varlığına armağan olsun." diye tamamlanan andın içinde kendime bir yer bulurdum. "Benim." diyebildiğim, "Bu benim." diyebildiğim birçok şey vardı ve feyz aldığım çok şey vardı, gerçekleşeceğinden emin olduğum birçok hayalim vardı. İşte, bir çocuk için aslında bunlar değişmemeliydi. Sonra 1970'ler, 1980'ler; yıllar geçince insan çok daha iyi anlıyor ki her birimiz aslında daha iyi bir Türkiye kavgasının içindeymişiz. Bu bir aidiyetin; bize, bizliğe dair bir kavganın içinden geçmekti. Sonunda başımıza ne gelirse gelsin, Büyük Atatürk'ün kurduğu cumhuriyette bize yer olduğunu biliyorduk. İşte, bu da değişmemeliydi.

O günlerden bugüne yarım asırdan fazla zaman geçmiş, yaşlıtlarım da aynı duyguları hissediyordur; çocukluğum, gençliğim uçup gitmiş. Bugün artık hayatın yeni bir evresinde, milletime hizmetime, bir siyasi partinin Genel Başkanı ve bir parlamenter olarak devam ediyorum.

Yaşadıklarım, milletimin yaşadıkları hayal ettiğimizden, ülkü bildiğimizden fersah fersah uzaktadır. Bu yarım asrın tam yarısında Türkiye'yi tek başına bir iktidar yönetmiş; "millî ve manevi değerlerimiz" demiş, "millî irade" demiş, "aile" demiş, "kalkınma" demiş, "adalet" demiş; hangi mefhumu andıysa ya sakatlamış ya hasta etmiş hatta yok etmiş. Cuntacıların kapatarak ezdiği millî egemenlik, yetkisiz bir Meclis yaratılarak bu derece istiskal edilmemeliydi. Meclis, Meclis gibi olmalıydı ve işte bu da asla değişmemeliydi.

Biz, gençlerin, çocukların, bebeklerin bile can güvenliğinden endişe ederken bu iktidar hâlâ devleti kurtaracağını vadediyor bize. Yirmi beş yılın ardından kimin, neden kurtulacağını anlayabileceğimi zannetmiyorum. Hangi devleti diye soruyorum hâliyle. Temelinde millet olmayan bir devlet yaşayabilir mi? Temelinde aile olmayan bir millet ayakta kalabilir mi? Temelinde fert olmayan bir aile var olabilir mi? Kabahatin, ihlalin hatta suçun ödüllendirildiği bir ülkede fert güvende olabilir mi? Bu kadar siyasetçinin, bu kadar gazetecinin, akademisyenin, gencin tutuklandığı bir ülkede o fert hayal kurabilir mi, söz söyleyebilir mi, hak talep edebilir mi?

Bugün çatısı altında bulunma şerefini taşıdığımız Türkiye Büyük Millet Meclisinin ana aktörü olduğu Türk inkılabının birbirini tamamlayan iki ana çizgisi vardır. İlki millet temeline dayanan Türk millî devletini kurmasıdır. Bu devlet üniter bir devlettir. İkincisi ise kişisel imtiyaz düşüncesinin yerine millî egemenliğinden kaynaklanan cumhuriyet devletini kurmasıdır. Bu sebeple, egemenlik millet adına sorumluluk almak demektir. Bu sorumluluk gönüllü alınır ama yapılan vazifelerin hesabı zorunludur. O zorunluluk çocukların hayatını korumak demektir, ona anlamlı hedefler göstermek demektir, aileye ve millete aidiyetleri için gerçek nedenler sunmak demektir, göklerde uçabilecek uçaklar yapmaları ve onları uçurmaları için önce göklerinde uçurtma uçurabilecekleri bir Türkiye'yi sağlamak demektir. 23 Nisan işte bu sebeple çocuklara adanmıştır. Disiplin ile sevginin, bilim ve kültürün, düzen ile özgürlüğün, eşitlik ile adaletin bir arada mümkün olabileceğine inanırız. Kendimizi daha iyiye layık görürüz. Bu sebeple, Türk milleti kendisine kati bir yön tayin etmiştir ki o yönün adı cumhuriyettir.

Bugün, 106 yaşındaki bu çatıyı yeniden güçlü kılmak zorunda kaldığımız için aslına bakarsanız hicap, çocukluğumdan beri bana öğretilenlere sadık kaldığım içinse gurur duyuyorum. Bu Meclisi yeniden milletin sesinin, milletin aklının ve vicdanının, en önemlisi de kudretinin merkezi kılmak bizim yegâne temennimiz ve mücadelemizdir. Bir daha hiçbir anne ve baba çocuğunu okula korkuyla göndermesin, bir daha hiçbir şehir çocuklarının yaşadığı felaketlerle anılmasın, bir daha hiçbir 23 Nisana mahcubiyetin gölgesi düşmesin.

Bu duygu ve düşüncelerle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bu Meclisi kuran iradeyi, Millî Mücadele'nin bütün kahramanlarını rahmetle ve minnetle anıyor, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyorum.

Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından ayakta alkışlar, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Dervişoğlu. (İYİ Parti sıralarından ayakta alkışlar)

Şimdi söz sırası YENİ YOL Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen'e ait.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli büyükelçiler; millî iradenin hayat bulduğu Gazi Meclisimizin kuruluşunun 106'ncı yıl dönümünde yüce Meclisimizi ve konuklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bu anlamlı günü okullarımızda yaşanan elim saldırılarının gölgesinde derin bir üzüntü ve ağır bir vicdani yükü idrak ediyoruz. Bu vesileyle, Kahramanmaraş'ta hayatını kaybeden öğretmenimiz Ayla Kara; çocuklarımız Furkan Sancak Balal, Bayram Nabi Şişik, Belinay Nur Boyraz, Zeynep Kılıç, Şuranur Sevgi Kazıcı, Kerem Erdem Güngör, Adnan Göktürk Yeşil, Yusuf Tarık Gül, Kağan Güngör ve Yılmaz Efe Konar'a Allah'tan rahmet, Kahramanmaraş ve Siverek'teki yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

İlk Meclisi ayakta tutan temel ilke duvarında yazan "Onların işleri aralarında istişareyledir." ayetinde vücut bulmuştu. Bugün başucumuzda asılı duran "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." ilkesi ise kurucu meşveret ruhunun bugünkü adıdır. Unutulmamalıdır ki millî irade, hukukun üstünlüğü, denetim ve dengenin esas olduğu, kuvvetler ayrılığı ilkeleri, etkili sivil toplum kültürüyle bir bütündür. Bu ilkeler birbirinin tamamlayıcısıdır ve demokrasinin güvencesidir.

Çocuk bayramında çocuklarımızın durumu nedir? TÜİK ve UNICEF verilerine göre her 3 çocuktan 1'i şiddetli maddi yoksunluk çeken hanelerde yaşıyor ve bu çocukların yüzde 60'ından fazlası düzenli olarak et, tavuk veya balık tüketemiyor. Araştırmalar kurşun, pestisit ve benzeri maddelerin yetersiz beslenmede bünyeye daha fazla zarar verdiğini gösteriyor. Bu çocuklar sadece gıdaya değil temiz suya, ısınmaya ve hijyen maddelerine dahi erişmekte zorlanıyor; aç karnına okula giden çocuklarımızın odaklanma süresi kısalıyor, bilişsel gelişimi yavaşlıyor; bu durum, eğitimdeki fırsat eşitsizliğini kalıcı hâle getiriyor. Yoksul çocuklarımız psikolojik olarak içe kapanıyor ve kendini dışlanmış hissediyor. Sadece geçen yıl 600 binden fazla çocuk eğitim sisteminden koptu, en belirgin gerekçe yoksulluk. Raporlar çocuk işçi sayısının 1 milyonu aştığını öngörüyor. 2025 yılında en az 94 çocuk işçi hayatını kaybetti; bu, şimdiye kadar kaydedilen en yüksek yıllık sayıdır. Bu ülkenin çocukları fırsat eşitliğinden yoksunsa, gençlerimiz mutsuz ve umutsuzsa, eğitimlerinin ve emeklerinin karşılığını alamıyor, açlık sınırının altında kalan maaşlarla yetinmek zorunda kalıyorsa, aileler evlatlarının geleceğine güvenle bakamıyorsa, vatandaş dertlerinin Meclis eliyle çözülebileceğine dair inancını yitiriyorsa şapkayı önümüze koyup düşünmenin vaktidir. Gençlerimiz bir yolunu bulup ülkeyi terk etmektedir; bu durum, ülkenin özgürlük ve adalet iklimindeki daralma, geleceğe dair umut ve güvendeki aşınmanın somut göstergesidir.

Beyin göçüyle kaybettiğimiz nitelikli iş gücü gibi sermaye de ülkeyi terk etmektedir. Son bir yıl içinde 20 milyar doları bulan sermaye çıkışı tıpkı beyin göçü gibi güvensizlik hâlinin bir yansımasıdır. Sokağın da piyasanın da sürekli hatırlattığı tek bir gerçek vardır: Güvenin tesis edilmediği bir sistemde kimse, bırakınız yarına, bugüne dahi yatırım yapmaz. Güçler ayrılığının ve güçler arasındaki dengenin neredeyse yok olması, adalet mekanizmaları ve devlet kurumlarındaki kapasite kaybı sisteme güven duygusunun yitirilmesine sebep olmuştur.

Güven hissinin zayıflamasının sonuçları aile üzerinde de görülmektedir. Aile, umudun ve yarına dair duyulan güvenin yeşerdiği yerdir. Gençler yeni bir hayatı filizlendirme konusunda tereddüt yaşıyorsa bunun temelinde yarının ne getireceğine dair duyulan o derin belirsizlik ve güvensizlik vardır. Gündüz kuşağı programları ve iktidar kontrolündeki dizi sektörünün yıkıcı etkisi ise bu konuşmaya sığmayacak kadar derinlik ve uzunlukta bir mevzudur. Hukuk ve adalet sorunları, ekonomik refahın azalması, özgürlük ve mutluluk hissinin kaybıyla birlikte güven duygusu da hızla aşınmaktadır. Ne acıdır ki bu yıl yapılan bir araştırma Türkiye'de insanların yüzde 84'ünün bir başkasını güvenilmez bulduğunu tespit etmiştir. Güvensizlik iklimini gösteren bu tablo, toplum ve ruh sağlığı bakımından da derin bir kırılmaya işaret etmektedir. Vatandaşlarımızı ülkesine, insanına ve devlet kurumlarına güvenir hâle getirmek zorundayız.

Nüfusumuzdaki çocuk oranının ve doğurganlık eğiliminin belirgin bir şekilde azalışı sadece küresel eğilimlerle açıklanamaz. Evlenme ve doğurganlık istatistiklerinin 2018 sonrası trajik kırılımı tesadüfle açıklanamaz. Gençler evlenemiyor, evlenenler çocuk sahibi olmaya korkuyor. Bu durum, ülke yönetimi ve topluma sinen ruh hâlinde bağımsız değildir.

Ülkemizi sarsan bir başka tehdit de bağımlılıklardır. Geleceksizlik duygusunun yaygınlaştığı, dijitale bağımlı, sosyal yaşamdan kopan ve şiddetli meşrulaştırma eğilimi taşıyan bir gençlik artık gözümüzü kapatamayacağımız bir gerçekliktir. Teknolojik bağımlılık nedeniyle hastanelerde tedavi gören evlatlarımız dahi vardır. Yeşilayın tespitlerine göre kumar ve bahis belası ilk defa madde bağımlılığının önüne geçmiştir. Kumar ve bahis bireysel bir zaaf ve asayiş meselesi olmaktan çıkmıştır. Karşımızda yuvaları yıkan, alın terini tüketen, gençleri borçla, aileleri çaresizlikle baş başa bırakan çok yönlü bir yıkım tablosu vardır. Bu karanlık düzenin ve bu çıkmaz yolun sonu da ne acıdır ki intiharlardır. Sayın Cumhurbaşkanının elinde topladığı yetkiler ve etki alanı, başta kumar ve bahis olmak üzere aileyi tahrip eden gündüz kuşağı programlarını ve dizi sektörünün sorunlu yönlerini bir gecede yerle yeksan edebilecek kudrettedir; bu yetki ve kudrete rağmen bu adımların neden atılmadığı izaha muhtaçtır. TÜİK dâhil olmak üzere birçok araştırma göstermektedir ki toplum, aileler, gençler ve çocuklar huzursuz, güvensiz, mutsuz, umutsuz ve depresiftir. Toplumsal çözülmenin, aileyi sarsan ve gençliği kuşatan tehditlerin görmediği devlet kudreti siyasi alanı tanzim, kayyım ve soruşturma mühendisliği olarak devrededir. Demokratik düzene inancın zayıfladığı, yargı gücünün siyaseti dizayn aracı olarak kullanıldığı bir ülkede ne millî egemenlikten ne de demokrasiden bahsedilebilir. Demokratik siyasi süreçlere inancın zayıflatılması ise bu ülkeye yapılacak en büyük kötülüktür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gündemlerimizden biri de 1 Ekim 2024 sürecidir. Silahların ebediyen susmasına yönelik atılan bu adımı amasız, fakatsız ve açıkça destekledik. Hepimiz çok iyi biliyoruz ki gerçek barış siyaset kurumunun güçlendiği, eşit vatandaşlık ilkesinin kök saldığı, cumhuriyetin demokrasiyle taçlandığı, devletin ahlaklı ve ehil kadrolarla yönetildiği, şeffaf ve öngörülebilir bir hukuk zemininde hayat bulur. Süreçte yaşanan tıkanıklığın en somut nedeni hukuki altyapının eksikliğidir. İktidarın artık bir yönetim tarzına dönüştürdüğü "Adımlar atılsın, hukuk arkadan gelsin." anlayışı güveni azaltmakta, belirsizliği ve şüpheyi beslemektedir. Milletimizin sürece olan desteği devam etse de inancı azalmaktadır. "Hayırlı işlerde acele ediniz." ilahî düsturunu da

hatırlatarak ilgili yasanın Meclise geciktirilmeden sevkini dikkatlerinize sunmak gerekmektedir. Belirsizlik sürecin başarısını tehdit etmektedir. Yasayı şartlara bağlamak anlamsızdır. Yapılan ve yapılacak yasal düzenlemeler devleti terörle mücadele, egemenlik ve yargılama hakkından alıkoymayacaktır, bu yasanın çıkmasının devlet aleyhine doğuracağı hiçbir sonuç yoktur. 1984'ten bugüne kadar bu amaçla doğrudan ya da dolaylı olarak toplam 11 kez yasal düzenleme yapılmıştır, birinin daha yapılacak olmasının yaratacağı bir zafiyet veya tehdit söz konusu değildir. Komisyon tarafından hazırlanan rapor değerlidir, ne var ki bu metin meselenin temel sütunları olan tam demokrasiyi ve evrensel hukuku cesaretle sahiplenememiş, bu hususlar zayıf ve temenni seviyesinde kalmıştır.

Eli silahlı bir örgüt tasfiye ediliyorken haklarında soruşturma açılmamış, takipsizlik kararı alınmış, kesinleşmiş beraat kararı almış KHK'liler başta olmak üzere, askerî öğrenciler, kursiyer teğmenler veyahut da emir komuta zinciri altında sevk ve idare edilen ancak darbe suçlarından herhangi birini işlememiş mahkûmlar hakkındaki hükümlerin Türk yargı makamlarınca daha serinkanlı ve hukuka uygun bir şekilde yeniden değerlendirilmesinin zamanı gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz ateş çemberinin ortasında son derece kritik bir eşikten geçmektedir. Filistin'de ateşkese rağmen süren saldırılar, İran'a ve Lübnan'a yönelik saldırılar ve uluslararası toplumun bu durum karşısındaki sessizliği gücün değil adaletin merkezde olduğu yeni bir düzene duyulan ihtiyacı açıkça göstermektedir. Gazze soykırımındaki suç ortaklığını İsrail Parlamentosuna övünçle anlatan, gücüne güvenerek İran'a saldıran ülke temsilcisinin güç vurgulu bir konuşmayı bize ait platformda yapmış olması bir küstahlık ise bu konuşmanın cevapsız kalması da büyük bir utançtır.

Bu ateş çemberinde savunma sanayimizin kazandığı millî kabiliyetleri ve ihracat başarılarını oldukça kıymetli buluyoruz. SİHA'larımızla, uydularımızla, gemilerimizle gurur duyuyoruz; savunma sanayisi kapasitemizin hava savunma ve saldırı kabiliyetinin de hızla artmasını umuyoruz.

Millî egemenliği temsil eden Meclisimizin bir sorunu da Genel Kurulun etkin bir şekilde çalıştırılmamasıdır. Anayasa'ya göre milletvekilleri tarafından hazırlanması gereken kanun teklifleri Külliye ve bakanlık yetkililerince hazırlanmakta, ilk imzacı milletvekilleri dahi yer yer kanunu savunmakta yetersiz kalabilmektedir. Torba kanun düzenlemeleri esas uygulama hâline gelmiş, ihtisas komisyonları devre dışı bırakılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, tamamlayın lütfen.

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Kanun tekliflerinin hazırlık, komisyon ve Genel Kurul aşamalarında muhalefetin katkısına açılması, yapılacak tenkit ve önerilerin dikkate alınması şüphesiz yasama kalitesini artıracaktır. Büyük bir ısrarla gündemde tutulan bir kanun teklifinin veya maddelerin son anda geri çekilmesi gibi mevzular yeterli istişare olmadan alelacele yürütülen süreçlerin bir sonucudur. Bu nedenle ki dikkatinizi çekerim, cumhuriyet tarihinde ilk kez, yayımlanan bir kanunun yürürlüğü ilgili kabine üyesi tarafından ertelenmiştir ve aslında gerçek anlamda bir anayasal ihlal gerçekleşmiştir.

Önemli bir mevzu da milletvekili sayısı 300'ü aşan ittifak partisi milletvekillerinin Genel Kurulda düzenli olarak 200 milletvekilini bulundurmayaışlarıdır. Milletvekilinin yasa yapmaktan daha önemli bir işi yoktur. Milletvekillerinin Genel Kurulda bulunmayışı sadece kişisel sebep ve kabahatle açıklanamaz. Bu duyarsızlıkta milletvekilliğini yasa yapım süreçlerinde dahi devre dışı bırakan anlayışın etkisi açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız lütfen.

Buyurun.

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Sözlerime son verirken şu tarihi gerçeği bir kere daha hatırlatmak isterim: Türkiye'nin güvenliği vatandaşlarının yarına olan güveninden, devletin bekası ise adaletten geçer. Bu inançla, hukukun üstünlüğünün ve kurumsal güvenin yeniden inşa edildiği bir Türkiye hedefiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ekmen.

Şimdi söz sırası, Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Sayın Muhammed Ali Fatih Erbakan'a aittir.

Buyurun Sayın Erbakan. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİDEN REFAH PARTİSİ GENEL BAŞKANI MUHAMMED ALİ FATİH ERBAKAN (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısı, aziz milletimiz, değerli büyükelçiler; bugün bir milletin küllerinden doğuşunun, esaret zincirlerini paramparça edişinin, işgal altındaki vatan topraklarını kurtarmak üzere topyekûn harekete geçişinin yıl dönümüdür. Bu ruhu ve bu heyecanı yeniden yaşadığımız 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 106'ncı kuruluş yıl dönümü hayırlı olsun.

Değerli milletvekilleri, çatısı altında olmanın onurunu yaşadığımız Türkiye Büyük Millet Meclisi alelade bir Meclis değildir. Bu Meclis, işgale karşı savaş kararı alan, sevk ve idare ettiği savaşları kazanarak "Gazi" ünvanına kavuşan bir Meclistir. Bu çatı, İstiklal Harbi'ni bizzat cepheden yöneten, açılışındaki dua ve niyazlara cepheden gelen barut kokularının karıştığı, Polatlı'ya kadar gelen düşman topraklarının seslerine karşı duvarları arasında İstiklal Marşı'mızın mısralarının yankılandığı kutlu bir çatıdır.

23 Nisan 1920 sabahında atılan o ilk adımı hatırlıyor ve hatırlatıyoruz. Günlerden cuma, Anadolu'dan ve İstanbul'dan zor şartlar altında Ankara'ya gelen Meclis-i Mebusanın seçilmiş vekilleri Hacı Bayram Veli Camisi'nde toplanıyorlar. Önce hep birlikte cuma namazı kılınıyor, arkasından o meşhur fotoğraftaki müftülerin ve imamların Kur'an tilavetine ve dualarına "âmin" diyen binlerce Ankaralının tekbir nidalarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi açılıyor. O gün tekbir ve dualarla, iman, azim ve aşkla bu Meclisi açan ruh sadece siyasi bir hareket değil bir iman abidesi ve adanmışlığın, inanmışlığın kalesiydi. Bu Meclisin temelleri atılırken Anadolu'nun dört bir yanından yükselen o aziz direnişin ruhu burada, Ankara'daydı. Kurtuluş Savaşı'mızı sadece askerî başarılar değil Anadolu ve Trakya'yı kasaba kasaba, köy köy teşkilatlandıran inançlı kadrolar, şehadete susamış her yaşta insanları, evlatlarını orduya veren, kağınlarını cepheye süren kahraman kadınlar zafere taşımıştır. Bir kez daha, bin kez daha o ruhun kahramanlarını rahmetle

anıyorum, hayırla yad ediyorum. Merhum Mehmet Akif Ersoy'un "Ey şehit oğlu şehit, isteme benden makber/Sana ağuşunu açmış duruyor Peygamber." mısralarıyla onları selamlıyorum.

Aziz milletimiz, işte bu şanlı Meclis kuruluşunun nişanesi olarak bu bayramı çocuklara armağan etmişti ancak bugün bu kürsüden kendimize ve tüm idarecilere sormak durumundayız: Biz bu emaneti layıkıyla koruyabiliyor muyuz; yeni nesillerimize, çocuklarımıza, evlatlarımıza sahip çıkabiliyor muyuz? Bugün ne yazık ki okullarımızda şahit olduğumuz şiddet sahneleri; Kahramanmaraş'tan, Şanlıurfa'dan gelen acı haberler sıradan birer asayiş vakası değildir. Biz yavrularımıza bayram hediye eden bir Meclisin mirasçısıyken bugün evlatlarımızı dijital dünyanın zehrine, çetelerin pençesine, şeytani düzenin o sinsi şiddet sarmalına nasıl oluyor da kurban veriyoruz? Mesele, okul kapılarına polis görevlendirmek, dedektör koymak değildir; mesele, gençlerimizin kalbine ahlak ve maneviyat nöbetçisini koyabilmektir. Eğer biz evlatlarımızın kalbini önce ahlak ve maneviyat düsturuyla doldurmazsak o boşluğu yabancı kültürlerin, materyalist zihniyetlerin karanlığı doldurur. Bu nedenle diyorum ki gerçek bayram, evlatlarımızın manevi vatan şuuruyla yetiştigi, vataniyle birlikte aklını, kalbini ve vicdanını da koruma şuuruna eriştiği gün yaşanacak.

Bu duygularla, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere bu Meclisi dualarla açan aziz milletimizin evlatlarını, âlimlerimizi, hocalarımızı ve Birinci Büyük Millet Meclisinin açılışına katılarak Millî Mücadele'ye destek veren ilk mebuslarımızı rahmetle yâd ediyorum.

Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Erbakan.

Şimdi söz sırası, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Sayın Erkan Baş'a ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ERKAN BAŞ (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yüz altı yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisini kuran iradeyi; başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, halkın egemenliği için mücadele eden herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli yurttaşlar, bu kısa sözü uzun protokol cümleleriyle devam ettiremeyeceğim, bunun anlayışla karşılanacağını umuyorum çünkü memleketimizin gerçek sorunları var ve bugün burada gerçekleri konuşmamız gerekiyor; bugün yüz altı yıl sonra ülkemiz ne durumda, halkın yaşadıkları neler, bunları konuşalım istiyorum.

Açıkçası, iktidar milletvekillerinin ya 23 Nisanı bilmediklerini düşünüyorum ya da bilmiyormuş gibi yaptıklarını düşünüyorum. Onun için, önce "23 Nisan nedir?" bununla başlayalım. 23 Nisan, her şeyden önce halk egemenliği demektir; ikincisi, emperyalizme karşı direniş demektir ve en önemlisi, halkın iktidarı bir sülalenin elinden alması demektir, halkın kaderini kendi eline alması demektir. Bu yüzden çocuklara armağandır hatta çocuklara emanettir. Ama bugün Türkiye'de bir halk egemenliğinden söz edemeyiz. Yüz yıl önce bir sülalenin egemenliğini bitirdik ama bugün başka bir sülale egemenliği kurulmaya çalışılıyor. Bakın, bir tarihî gerçeği burada ifade etmek istiyorum: Cumhuriyetin ilanından dört ay sonra, Mart 1924'te halifelik kaldırılıyor ve aynı yasayla padişahın halktan gasbettiği her şey tekrar halkın hâle getiriliyor, saraylar da dâhil ve değerli arkadaşlar, 2018'de ne oldu biliyor musunuz? O tek adam sistemi kuruldu ya, o gün Millî Saraylar da tek adama bağlandı, dediler ki: "Bu sarayların halkın olması dönemini bitiriyoruz, tek adama bağlıyoruz." Yani 23 Nisan aslında sarayları padişah'tan alıp halka verdi, bugün yaşadığımız bu karşı devrim süreci yine, halka ait olan sarayları aldı, bir tek adama armağan etti.

Şimdi, bakın, bu, 23 Nisanın ruhuna aykırı ama ruhunu boş verin arkadaşlar. 2018'den bu yana ne oldu? Bakın, Temmuz 2018'den 23 Nisan 2026'ya kadar 574 çocuğumuz çalışırken hayatını kaybetti. 3 milyon çocuk çalışmak zorunda bu ülkede. Değerli arkadaşlar, düşündüm, Çocuk Bayramı ya, bu iktidar çocuklara neler yaptı, onları konuşalım istedim, Berkin geldi aklıma, Oğuz Arda Sel geldi aklıma, Çorlu katliamında yitirdiğimiz çocuklar geldi aklıma, MESEM'de yitirdiğimiz çocuklar geldi aklıma; çalışmak zorunda kalan çocuklar, okula gidemeyen çocuklar, okula gittiğinde aç kalan çocuklar, annelerini babalarını cezaevi kapısı önünde beklemek zorunda kalan çocuklar geldi aklıma. Sonuçta şöyle bir tabloyla karşı karşıyayız: Halkın egemenliğinin olmadığı yerde çocuklar güven içinde, özgür, mutlu ve huzurlu yaşamıyorlar. Eğer çocuklarımıza özgür, mutlu ve güvenli bir hayat kurmak istiyorsak ilk yapacağımız şey halkın egemenliğini yeniden tesis etmek olacak. Arkadaşlar, bu ülkede -üzülerek söylüyorum ama bu gerçeği ifade etmemiz lazım- egemenlik bir avuç zengin ve onların temsilcisi olan saray iktidarının elinde toplanmıştır. Bakın, Meclis fiilen çalışmıyor, seçilmiş milletvekili cezaevinde tutuluyor, halkın seçtiği başkanlar görevden alınıyor, yerine memurlar atanıyor. Anayasa var mı? Var ama uygulanmıyor ki. Anayasa diyor ki: "Bir kişi en fazla 2 kere seçilir." Cumhurbaşkanının üçüncü dönemi. Anayasa diyor ki: "Milletvekili seçilenin yargılaması durur." Durmuyor. Anayasa diyor ki: "Toplantı ve gösteri hakkı vardır." Hayır, saray diyor ki: "1 Mayıs Taksim'de kutlayamazsınız." Seçimler yapılıyor, kaybedilince tanınmıyor arkadaşlar. Yasalar var, işlemiyor; haklar var, kullanılmıyor; seçimler var, irade yok sayılıyor. Ben bu 23 Nisanda şunu söylemek istiyorum: Herkes bilsin ki Anayasa işlemediğinde hiç kimse ama en çok da çocuklar güvende değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız Sayın Baş.

Buyurun.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ERKAN BAŞ (Devamla) - O zaman eğer bir ülkede 23 Nisana bu tabloda çocuk ölümleriyle giriyorsak, hepimiz çocuk ölümlerinden konuşuyorsak her şeyden önce iktidarın bir hesap vermesi gerektiğini söylemek lazım.

Şimdi "23 Nisan" dedim, "bağımsızlık" dedim. Net söyleyeceğim arkadaşlar: Donald Trump 21'inci yüzyılın Hitler'dir. Trump'ın dostu olandan, o haydudun dostu olandan da bu memlekete hiçbir fayda gelmez. Bir el sıkışıyorlar, sevindirik oluyorlar. Trump'la fotoğraf çıkıyor, bütün yandaş basın manşetlere taşıyor. Yahu, gerçekten merak ediyorum; bir katille, bir haydutla gülümseyen fotoğraf vermenin size kattığı şey nedir? Onun dostu olmanın size kattığı şey nedir? Bu gurur falan değildir, teslimiyettir. Bakın, açık söylüyorum: Temmuz ayında bütün katiller Ankara'da toplanacak, NATO zirvesi yapılacak. Sakın aklınızdan geçirmeyin; o haydudu, o Gazze'de çocukların katliamını alkışlayan, İran'da çocukları bombalayan, Venezuela'da Devlet Başkanını kaçıran o haydudu sakın bu Meclise getirmeyi düşünmeyin, sakın bu Meclise getirmeyi düşünmeyin!

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ERKAN BAŞ (Devamla) - Bir de söylemekten imtina edecektim ama Sayın Abdullah Güler Akdeniz Forumu'ndan bahsetti. Keşke bir de oradaki o unsurdan bahsetseydiniz Sayın Güler, hani "Türkiye'ye demokrasi yakışmıyor, buralar otoriter olsun." diyen o sömürge valisine de bir çift laf etseydiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Arkadaşlar, siz o sömürge valisine "Haddini bil!" diyemediğiniz sürece bu ülkenin geleceği için olumlu bir şey yapamazsınız.

Sözlerimi bitireceğim.

Sayın Başkan, size seslenmek istiyorum: Bu Meclisin bir üyesi seçilmiş olmasına rağmen hâlâ cezaevinde. Bu sadece bir hukuksuzluk değil bu Meclisin iradesine açık bir müdahaledir. Buradan size bir kez daha 23 Nisanın yıl dönümünde çağrıda bulunuyorum: Bu Meclisin onurunu koruyunuz. Can Atalay'ın kaydını yapınız.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi bitirmek zorundayım. Bu ülke hiçbir sülalenin değildir. Onlara nasıl kalmadıysa başka sülalelere de kalmayacak. Bu ülke halkındır ve bu halk egemenliğini hiç kimseye teslim etmeyecek. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen demokrasiye inanmıyorsun.

ERKAN BAŞ (İstanbul) - Tartışalım istiyorsanız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Trump'a çok üzüldü!

BAŞKAN - Şimdi söz sırası Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal'a aittir.

Buyurun Sayın Aksakal. (AK PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

DEMOKRATİK SOL PARTİ GENEL BAŞKANI MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcımız, saygıdeğer kordiplomatik misafirler, değerli milletvekilleri ve büyük Türk milleti; dünyanın ilk ulusal kurtuluş savaşını yöneterek 16'ncı Türk devletini kurmuş ve 2 kez gazilik unvanına nail olmuş Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 106'ncı yılında demokrasimizin mabedi bu kutlu çatının bir onurlu mensubu olarak şahsım ve Demokratik Sol Parti adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün 23 Nisan; bugün, dört yanı işgal altındaki bir ülkenin kaderini değiştiren, mazlum milletlere örnek olan o büyük dirilişin, ulusal egemenliğin ilan edililişinin yıl dönümüdür. Bundan 106 yıl önce Ankara'da yankılanan dualar ve atılan top sesleri arasında açılan bu yüce Meclis yalnızca bir savaşın karargâhı değil aynı zamanda halkın kendi kendini yönetme iradesinin en somut simgesi olmuştur. Demokratik Sol Parti olarak biz 23 Nisan 1920 ruhunu, Gazi Meclisin temel felsefesini üç ana sütun üzerinde değerlendiriyoruz.

Birincisi tam bağımsızlık. O gün emperyalist işgale karşı kazanılan bağımsızlık mücadelesi bugün ekonomik bağımsızlık ve üretim devrimiyle taçlanmalıdır. Egemenlik kayıtsız şartsız millettir. Bu egemenlik, milletin alın teriyle, emeğiyle ve özellikle alnı ak, başı dik olmakla korunabilir. Demokratik Sol Parti için bağımsızlık, üreten Türkiye'nin, güçlü Türkiye'nin teminatıdır.

İkincisi, halkçılık ve emeğin üstünlüğü. Bu Meclis, işçisi, köylüsü, esnafı, memuru, emeklisiyle, tüccarı ve sanayicisiyle Anadolu'nun bağrından çıkmıştır. DSP'nin kurucusu Onursal Genel Başkanımız Bülent Ecevit'in de sıkça vurguladığı gibi; bu topraklarda gerçek demokrasi halkın emeğinin, ekmeğinin büyüldüğü, emeğin ve inancın sömürülmediği bir düzende anlam kazanır. Yüz altı yıl önce burada yakılan meşale bugün milletimizin sofrasındaki huzuru aydınlatmalıdır.

Üçüncüsü ve belki de en kıymetlisi çocuklara ve geleceğe verilen önemdir. 23 Nisan dünyada bir milletin egemenlik bayramını çocuklarına armağan ettiği tek gündür. Bu, DSP'nin bakış açısıyla, siyasetin ve devlet aklının özünde insan odaklı ve yarınlara dönük olması gerektiğinin en büyük kanıtıdır. Bizler bugünün karar vericileri olarak, o çocukların yarın işsiz kalmadığı, bilimle aydınlanan, laik eğitimle yoğrulan, fırsat eşitliği ve güven içinde yaşayan bir Türkiye inşa etmek zorundayız. Ancak ne kötü bir tecellidir ki bugünü bir hafta önce yine bir çocuk tarafından gerçekleştirilen silahlı saldırı sonucu eğitim sıralarında yaşamlarını yitiren çocuklarımızın ve onlara kendini siper eden bir öğretmenimizin acısını yüreğimizde yaşayarak idrak ediyoruz. Ruhları şad olsun, milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maalesef bugün demokrasimiz o ilk günkü heyecanı ve coşkuyu yitiren, varoluş değerlerimizin yok edilmek istendiği yıpratıcı olayların ve tartışmaların içinden geçmektedir. Oysa 23 Nisan 1920'nin ruhu birlikte başarma ruhudur. Bu ruh kutuplaşmayı değil toplumsal uzlaşmayı emreder. Demokratik Sol Parti olarak biz bugün de aynı ruh ve inançla Meclisin, milletin tüm renklerini kucaklayan; özgürlükçü, eşitlikçi ama bölücü ve ayrılıkçı görüşlerin olmadığı katılımcı bir demokrasi platformu olarak güçlenmesini savunuyoruz. İçinde bulunduğumuz bu dönemde bölgemizde yaşanan ve coğrafyamızı da hedefine alan emperyalist planların puslu ortamından ancak kol kola olursak aydınlığa çıkabiliriz.

Bu duygu ve düşüncelerle, başta Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, mücadele arkadaşlarını, ilk Meclisten itibaren görev yapmış mebuslarımızın her birini saygı ve şükranla yâd ediyorum.

Bu vatan için canını feda eden aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, ülkemizin ve dünyamızın bütün çocuklarının 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en içten dileklerle kutluyorum.

Nice yüz altı yıllara umutla ve kararlılıkla erişmemizi umuyor, sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

"Ne mutlu Türk'üm diyene!" (AK PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aksakal.

Şimdi söz sırası, Saadet Partisi Genel Başkanı Kayseri Milletvekili Sayın Mahmut Arıkan'a ait.

Buyurun Sayın Arıkan. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GENEL BAŞKANI MAHMUT ARIKAN (Kayseri) - Sayın Başkan, Cumhurbaşkanını Yardımcım, Değerli Divan, siyasi partilerimizin Değerli Genel Başkanları, muhterem milletvekilleri; hepinizi saygı, muhabbetle selamlıyorum.

Gazi Meclisimizin 106'ncı kuruluş yıl dönümünü ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en kalbî duygularıyla kutluyorum.

23 Nisan dünyada çocuklara armağan edilmiş tek bayram. Türkiye Büyük Millet Meclisinde çocuklarımızın varlığını, haklarını ve geleceğini hesaba katmadan kurulan her cümle eksiktir, gidilen her yol yanlıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açıldığı gün emperyalizme karşı milletimizin sözünün başladığı gündür ancak bugün emperyalizme ve siyonizme karşı olan mücadelemiz ağır yaralar almıştır. Neden? Ülkemize ve bölgemize nizam

vermeye, rejimi tahrip etmeye kalkan Epstein müdavimi ve dünyadaki en büyük siyonistlerden biri Antalya Diploması Forumu'nda başköşede ağırlandı, o yüzden. Şunun bilinmesini isteriz: Yüz altı yıl önce günün imkânsızlıkları içinde devleşen irade bugün bir avuç karanlık odağın karşısında suskun kalmayı hak etmiyor. Bizler ne o kahramanların bıraktığı bağımsızlık mirasını ne de çocuklarımızın hüznünü dış güçlerin vesayetine kurban etmeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, eşitsizliklerin, yoksulluğun, uluslararası hukukun hiçe sayıldığı, savaş ve çatışmaların en çok çocukları ve kadınları vurduğu bir dünyada vicdanın, merhametin, adaletin ve barışın merkez üssü olan güçlü bir Türkiye'ye çok ihtiyaç var. Bu beklentiye karşılayacak bir Türkiye'de siyasetin gündemi kutuplaşma ve çatışmaları büyütme olmamalı. İktidarıyla, muhalefetiyle hepimize düşen, hak ve adalet ekseninde samimi bir diyalog zeminini oluşturabilmektir; toplumun hiçbir kesimini ötekileştirmeden dayanışma ve kardeşliği muhkem kılmaktır. Buna odaklanmayan her arayış beyhude arayış olacaktır. Biz bu kürsüden toplumun tüm kesimlerine bir çağrı yapıyoruz: Bu çağrı adaleti tesis etme, mağduriyetleri giderme, siyasetin dilini güzelleştirme, iyiliği bir yarışa dönüştürme, kucaklaşma ve helalleşme çağrısıdır. Biz toplumun her kesiminin bu çağrıya kulak vereceğine, destek olacağına inanıyoruz çünkü Türk'üyle Kürt'üyle insanımızın talebi adalet, güvenlik ve refah içerisinde yaşamaktır. Alevi'siyle Sünni'siyle insanımızın talebi inançlara saygı, düşünceye özgürlüktür. Mütedeyyiniyle seküleriyle, genciyle yaşlısıyla, erkeğiyle kadınıyla insanımızın talebi geçim kaygısının ve yalnız kalma korkusunun olmadığı barış ve huzur iklimidir. Eğer biz çözüme odaklanırsak, bu pencereden bakarsak bu taleplerin hiçbirini birbirine karşı olan talepler değildir, bilakis birbirini tamamlayan taleplerdir çünkü adalet bir bütündür çünkü bu ülke hepimizindir.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisanın bize yüklediği sorumluluk tam da burada başlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız Sayın Arıkan.

Buyurun.

SAADET PARTİSİ GENEL BAŞKANI MAHMUT ARIKAN (Devamla) - Önümüzde iki yol var; ya bugün burada birbirimizi suçlamaya devam edeceğiz ya da birlikte çözümü konuşacağız. Hatırlatmak isterim ki bu Meclis ilk açıldığında duvarında Şûrâ suresinin 38'inci ayetinde geçen "...1" yani "İşlerini istişareyle yürütürler." yazıyordu. Gelin, işlerimizi istişareyle yürütelim; gelin, çocukların aç yatmadığı, korkmadan okula gidebildiği, milletin iradesinin hiçbir gölgenin altında kalmadığı bir Türkiye'yi inşa edelim.

Aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Şimdi, alınan kararda yer almamasına rağmen, Genel Başkanları milletvekili olmayan, Mecliste temsil edilen siyasi partilerimizden 2 değerli milletvekili arkadaşımıza üçer dakika kürsüden söz hakkı vereceğim.

İlk söz Emek Partisi adına Gaziantep Milletvekili Sayın Sevdâ Karaca Demir'e ait.

Buyurun Sayın Karaca. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

EMEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA SEVDÂ KARACA DEMİR (Gaziantep) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu kürsüden ne zaman çocuklara dair bir şey konuşsak açlığı, yoksulluğu, istismarı, zorbalığı, ölümü gündemimize alıyoruz, almak zorunda kalıyoruz ama artık en çok da ölümü konuşuyoruz; sağlık çeteleri elinde katledilen yenidoğanları konuşuyoruz; baba hapiste, anne sokaktayken evde yananları; faileri bulunmamış kaybolanları, cinayetleri; bir bürokratin, bir siyasetin şımarık veledinin arabası altında can verenleri; çalıştırıldığı atölyede, fabrikada alın teri kana karışanları; panzerlerin altında ezilenleri; cemaat yurtlarında ateşe atılanları; maden işçisi babası sömürgeci maden patronları elinde aç bırakılırken "Oyuncağımı satayım da ekmek alalım baba." diyenleri; şimdi de okullarda kurşunlara topluca hedef olanları konuşuyoruz. Bakın, biz bunları konuşurken bu ölüm düzenini yaratanlar bayramlar kutluyor, üstün hizmetlerine bizden alkış bekliyorlar; kindar ve dindar nesil uğrunda eğitimi nasıl bitirdiklerini, yoksulluktan kırılan çocukları nasıl çarklara ittiklerini, yerli Epstein ağlarında çocukları nasıl dehlizlere attıklarını gizlemek için sosyal medyaya, LGBT'lere, ailelere, kendilerinden başka herkese buralardan parmak sallıyorlar. Her yeni ölüm haberinde başsağlığının ardından "yüksek ceza" diye bağırıyorlar, "yasak" diye bağırıyorlar. Derde çare olacak yasalara, önergelere "hayır" demek için el kaldırırlar, zor bela kurulan komisyonlardan çıkan bilimsel yöntemleri görmezden gelenler çocuklara hurafeden, işçi tulumundan başka bir şey vermiyorlar. Sosyal hizmeti, çocuk korumayı yok edenler rehber diye imam, öğretmen diye usta diyorlar çocukların başına. Ağzından "güvenlik" lafı düşmeyenler bu halkın çocuklarını, gençlerini, kadınlarını karanlıkta yapayalnız bırakıp çareyi okula polis salmakta arıyor; Maraş'ta çocuk katliamının kurşunlarının polis silahından çıktığını, Fatma Nur Öğretmenin okulda polis varken katledildiğini unutturmak istiyorlar. Bu iktidar aslında kendi çaresizliğini itiraf ediyor; çaresizdir çünkü hayatın dışına düşmüştür, çaresizdir çünkü sömürü çarkının dişlilerini yağlamaktan ve oradan nemalanmaktan başka bir şey yapmayan ve yapmayacak olanların iktidarındır; çaresizdir çünkü İran'da çocuklara yağın bombaların, Gazze'de açlıktan ölen çocukların, Ukrayna'dan savaştan ülkemize getirilip istismar edilen çocukların da günahını taşımaktadır. Sömürge valisi Tom Barrack canisiyle mutlakiyet kurma hevesine kapılıp halk iradesini kayyumlarla, güdümlü yargıyla ayaklar altına alma âcizliğindedir. Bugün egemenlik naraları atanlar çocukların kanından egemenlik devşirme hayalindedir. Çocukları öldüren, egemenliği emperyalistlerin masasında arayan âcizliğiniz batsın diyoruz! Çare bizdedir, çare halktadır, çare milyonlardadır. 23 Nisan 1920'de ortaya konulan halk iradesinin arkasında durmak, onu halkların kardeşliği ve çocuklarımızın geleceği temelinde yeniden inşa etmek, işçi sınıfının önderliğinde yeni bir kurtuluş mücadelesini yaratıp büyütme bugün bu ülkenin her yurttaşının, her yurtseverinin önündeki en önemli görevdir. Aksi hâlde, efendinin çocuklara kıydığı bu düzen sürüp gidecektir. Silahlarınız, yasalarınız, yasaklarınız, taslaklarınız, Meclisiniz de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız lütfen.

Buyurun Sayın Demir.

EMEĞ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA SEVDA KARACA DEMİR (Devamla) - Efendilerin çocuklara kıydığı bu düzeni tarihin çöp sepetine yollayıp bu ülkeyi gerçek bayram günlerine götüreceğiz; buna cesaretimiz, buna gücümüz, buna birliğimiz var. Sözümüz söz olsun. Gerçekten kutlanabilecek bayramlar şimdiden tüm çocuklara, ezilen halklara, bu ülkenin yoksullarına kutlu olsun. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi söz sırası, Demokrat Parti adına İzmir Milletvekili Sayın Haydar Altıntaş'a aittir.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

DEMOKRAT PARTİ GENEL BAŞKANI ADINA HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, siyasi partilerimizin çok Saygıdeğer Genel Başkanları, sayın milletvekilleri ve kıymetli konuklar; hepinizi sevgi, saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Bugün 106'ncı yılını kutlamakta olduğumuz cumhuriyetimizin ve Meclisimizin kuruluş yıl dönümünün amentüsü, elifbası, anayasası burada yazılıdır: "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." Büyük Atatürk ve arkadaşları, bu ifadede aldıkları ve bu Meclisten aldıkları güç ve yetkiyle, halk sırtlarını dayamak suretiyle dünyanın bütün emperyalist güçlerine karşı büyük bir dirençle yaptıkları savaşı Allah'ın inayetiyle kazanarak bu milleti özgürlüğüne, bağımsızlığına kavuşturmuştur. Yaşasın cumhuriyet! Yaşasın demokrasi! Yaşasın Atatürk ve onun silah arkadaşları! Ve cumhuriyetimize ve demokrasimize hiçbir noktada, hiçbir surette halel gelmesin! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Meclisin kutsiyetini ifade etmek için pek çok kelime bulunabilir ama bunlardan en önemlilerinden biri "Millet iradesinin tecellîgâhıdır." lafını kullanır ve o lafın icabını yerine getirirsek başka bir ifade kullanmaya gerek kalmaz diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, cumhuriyetin ve cumhuriyetten sonra cumhuriyetin demokrasiyle taçlanması neticesinde demokratik cumhuriyetin bütün meşruiyet kaynağı halk adına burasıdır ve halk kendi yetkisini buradaki insanlara devretmek suretiyle kullanma hakkını vermiştir ancak burada verilen kullanma hakkı sınırsız ve sonsuz asla değildir.

Cumhuriyet bir kurallar ve kurumlar rejimidir. Eğer idareyi yaparken kuralları ve kurumları tanımamalık gibi bir gayretin içerisine giriyorsanız cumhuriyeti zedelemiş olursunuz. Cumhuriyetin en temel kurallarından bir tanesi Anayasa'dır. Anayasa'ya uymuyorsanız cumhuriyeti zedelemiş, hâkimiyeti zedelemiş olursunuz. Ayrıca, demokrasinin temeli, burada yetki kullanılırken bir tarafı ahlaksal, bir tarafı da hukuksal bir kurumdur; sandık da onunla beraber gelir, meşruiyet de bu şartlar olduğu zaman onun içerisinden çıkar.

Ayrıca, bir şey daha söylemek istiyorum ki bağımsız bir devletin temsilcilerinin önünde eğileceği tek güç önce Allah, sonra millettir; onun dışında hiçbir güçten Türk milleti ve Türk milletini yönetenler emir ve kumanda almazlar.

Tom Barrack'ın Türk milleti adına, devletimizin kuruluş kaidesi adına yapmış olduğu bütün açıklamaları da şiddetle reddediyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, cumhuriyetin şaheseri bireydir. Bireyin hukukunu korumak Anayasa'nın işidir. Anayasa, bireyin hukukunu devlete karşı korumakla yükümlüdür. Ne yazık ki biz "vatandaş" kavramını geliştirmiş olmakla beraber cumhuriyetin şaheseri olan bireyi yaşatmayı, geliştirmeyi ve zenginleştirmeyi bir türlü beceremedik. Bu eksikliği mutlak surette giderek Türkiye Cumhuriyeti devletini bireyin üstüne inşa etmek zorundayız. Bireyin hak ve hukukunu korursak demokraside şartları da yerine getirmiş oluruz.

İkinci söyleyeceğim de şudur ki elbette ki sandıktan çıkan meşruiyete hiç itirazımız yok, sandık meşruiyeti esastır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız Sayın Altıntaş, buyurun.

DEMOKRAT PARTİ GENEL BAŞKANI ADINA HAYDAR ALTINTAŞ (Devamla) - Ancak demokrasilerde iktidar, eline geçirdiği güçle muhalefeti yok etmek gibi bir gayretin içerisine girerse biliniz ki önce kendisini yok eder çünkü demokrasi bir denge ve denetleme düzenidir. Denge ve denetleme düzenlerinin yok olduğu sistemler demokratik nizamın dışına çıkarak halkına özgürlük, refah ve güvenlik vermez; sıkıntı verir.

Bugün, içinde bulunduğumuz cumhuriyeti bir nimet, demokratik cumhuriyeti bir fazilet olarak kabul ederek iktidarıyla, muhalefetiyle devlet ve millet kaynaşmasını ve kucaklaşmasını bu şartlar altında becerebileceğimize inanıyor; cumhuriyetin kurumlarıyla, kurallarıyla ve kurucularıyla kavga etmekten vazgeçmeyi teklif ediyorum.

Çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Altıntaş.

Sayın milletvekilleri, böylece Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 106'ncı yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanmasıyla ilgili günün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 28 Nisan 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.09